

**T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
FOTOĞRAF ANASANAT DALI
FOTOĞRAF PROGRAMI**

**İZZET KERİBAR'IN KORE SAVAŞI SONRASI
BELGESEL FOTOĞRAFLARI**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
20146029
Shi Woon CHOI**

**Danışman
Prof. Ozan BİLGİSEREN**

İSTANBUL - 2021

**T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
FOTOĞRAF ANASANAT DALI
FOTOĞRAF PROGRAMI**

**İZZET KERİBAR'IN KORE SAVAŞI SONRASI
BELGESEL FOTOĞRAFLARI**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
20146029
Shi Woon CHOI**

**Danışman
Prof. Ozan BİLGİSEREN**

İSTANBUL - 2021

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ.....	II
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
GÖRSEL LİSTESİ	VII
1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	5
1.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI.....	5
1.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	6
2. KORE SAVAŞI VE TÜRKİYE	7
2.1. TARİHSEL SÜREÇTE KORE SAVAŞI.....	8
2.2. KORE SAVAŞI TARİHİNİN 1953 ATEŞKESİNE KADAR KRONOLOJİK BİR ÖZETİ:.....	10
2.3. TÜRKİYE’NİN SAVAŞTAKİ KONUMU	21
3. İZZET KERİBAR VE KORE FOTOĞRAFLARI	23
3.1. GENÇ BİR FOTOĞRAFÇI OLARAK İZZET KERİBAR.....	23
3.2. İZZET KERİBAR’IN KORE İLE İLK BULUŞMASI.....	25
3.3. İZZET KERİBAR’IN OBJEKTİFİNE YANSIYAN SAVAŞ SONRASI KORE	33
3.3.1. Yoksulluk	40
3.3.2. Ankara Okulu	45
3.3.3. Köy	48
3.3.4. Bayram	52
3.3.5. Caddeler	55
3.3.6. İnsanlar	60
3.3.7. Asker Ve Kore Yolculuğu	68
3.4. İZZET KERİBAR’IN TÜRK FOTOĞRAFINDAKİ YERİ.....	73
4. İZZET KERİBAR’IN KORE GÜNLERİNİ ANLATAN RÖPORTAJI	77
5. İZZET KERİBAR HAKKINDA FOTOĞRAFÇILARIN YAZILARI.....	96
5.1. COŞKUN ARAL’IN YAZISI.....	96
5.2. MERİH AKOĞUL’UN YAZISI.....	101
5.3. MURAT GÜR’ÜN YAZISI	106
6. SONUÇ.....	111
7. KAYNAKLAR	117
8. ÖZGEÇMİŞ.....	120

ÖNSÖZ

İkinci vatanım olarak kabul ettiğim Türkiye’de bulunduğum süre boyunca akıcı derecede Türkçe öğrendim, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fotoğraf Bölümünden Lisans derecesi ile başarıyla mezun oldum. Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca sanatsal aktivitelere katıldım, uluslararası sanat fuarlarında yapıtlarım sergilendi.

Yüksek Lisans yapma isteğimdiki en büyük motivasyon; kendimi hem sanatsal bağlamlarında geliştirmek, hem de Koreli ve Türk araştırmacılar için belgesel fotoğraf alanında referanslar oluşturmak, böylelikle araştırdığım kaynaklardan geriye kalıcı yazılı metinler bırakmak olmuştur.

Ana vatanım Kore ile Türkiye arasında gerçekleşen kültürel etkinliklere elimden geldiğince katkıda bulunmaya gayret ettim ve halen bu misyonu devam ettirmeye çalıştığım için elimden geldiğince bu yönde çaba sarf etmeye devam ediyorum.

On sekiz yıl boyunca yaşadığım İstanbul’da, ticari işlerim ve çeşitli münasebetler sebebiyle karış karış dolaştığım Anadolu topraklarında rastladığım yerel insanlarla sıcak, samimi ilişkiler kurdum. Türk halkının bana karşı olumlu yaklaşımlarından her zaman oldukça etkilendim.

TRT-2’nin Kore’deki karşılığına denk gelen KBS2 (Kore Televizyonu Kültür Kanalı) için Türkiye’de gerçekleştirilmiş bulunan belgesel ve dramatik yapımlarda aranan ve tercih edilen bir isim oldum.

2002 yılında Kore Savaşının 52. yılı ve FIFA Dünya Kupası’nın Kore’de açılışının yapılması münasebetiyle Kore Gazilerinin Kore’ye gerçekleştirmiş oldukları ziyaretlerinde bilfiil görev aldım. Özellikle BM(Birleşmiş Miletler) Anıtsal Mezarlığındaki Türk Şehitliğini ziyaret eden Gaziler, hafızamdan asla silinmeyecek. BM Anıtsal Mezarlığında Kore dahil 10 ülkenin askerleri yatmaktadır ve savaşta en

fazla kayıp veren ikinci ülke olan Türkiye’den 462 Mehmetçiğin kabri bu şehitlikte bulunmaktadır.

Aynı dönemde ve takip eden süreçte şahsen tanışma fırsatı bulduğum yakın zamanda hayata gözlerini yuman büyük usta Ara Güler ve değerli asistanı Fatih Arslan, değerli hocam Kamil Fırat, Fotoğraf Evi’nden Hasan Şenyüksel, Milliyet foto muhabiri Ercan Arslan, A. Halim Kulaksız ve kıymetli duayen üstat İzzet Keribar ile Kore’de çeşitli sergi açılışlarında ve sanat etkinliklerde görev almak ve de onlarla birlikte olma şansım oldu. Fotoğraf sanatındaki ustalığı, bilgeliği ve alçak gönüllülüğüyle beni etkileyen İzzet Keribar ile kurduğumuz bağ, aradan geçen yıllara, iletişimdeki kimi kopukluklara ve talihsizce yaşadığım bütün olumsuzluklara rağmen bir biçimde bu zamana kadar sürdü.

“İzzet Keribar’ın Kore Savaşı Sonrası Belgesel Fotoğrafları” başlıklı bu tezi; her iki dost ülkeyi tarihsel, belgesel ve sanatsal anlamda birleştiren bir metin olarak kaleme almayı daha o tarihlerden itibaren düşünmektaydim.

Araştırma projeme güvenerek arşivindeki görselleri ve hafızasındaki birbirinden kıymetli bilgileri tez araştırma çalışmam için bana açan değerli fotoğrafçı İzzet Keribar’a sonsuz şükranlarımı sunarım, başta sevgili eşim ve değerli ailem olmak üzere bana destek olan Prof. Ozan Bilgisiren ve eşi Beril hanıma teşekkür ederim.

Shi Woon CHOI

Ocak 2021

Giheung-gu, Yongin

ÖZET

(İzzet Keribar’ın Kore Savaşı Sonrası Belgesel Fotoğrafları)

Kore Savaşı’nın yaralarının henüz sarılamadığı bir dönem olan 1956 yılında Türkiye’nin şu gün en önemli seyahat fotoğrafçısı İzzet Keribar, gönüllü olarak Güney Kore’ye askeri tercüman olarak gönderildi. Küçük yaşlarında ağabeyinden edindiği fotoğraf ve seyahat sevgisiyle çıktığı ilk uzun yolculuk ve profesyonel anlamda yaptığı ilk fotoğraf belgellemelerini Kore’de gerçekleştirdi.

Bu kararı vermesini bir “serüven” olarak değerlendirir ve bu ona hayatını tamamen değiştiren müthiş bir deneyim yaşatır. Türk birliklerinin bulunduğu Uijeongbu yakınlarındaki köyleri dolaşan Keribar Leica kamerasıyla köyleri ve insanları fotoğraf filmlerine kaydeder. Bugün bu çalışmalar sayesinde gerçek yoksulluğun ne olduğunu görülebilir ve yeniden yorumlanabilir. Bu çalışmalar sırasında Keribar fotoğraftaki en önemli şeyin “fotoğrafın içinde bir ruhun bulunması” durumunu olduğunu öğrenir. Tüm fotoğraf çalışmalarını bağımsız olarak kendisi planlar ve maliyetlerini de kendi üstlenir. Zamanın görüntüsünü net bir slayt filme kaydetmesi, rengine olan güçlü sevgisi ve günümüzdeki dijital çağını öngörüymüş tarzda almış bulunduğu tüm kararlar doğrudur.

Bu tez için, arşivinde sakladığı 200’den fazla Kore fotoğrafını paylaşmış ve 25 Kasım 2020’de yapılan uzaktan erişimle gerçekleştirilen röportajla fotoğraf hayatı ve Kore’de geçirdiği süreç hakkında bilgileri tarafımıza aktarmıştır. Ayrıca kendisini uzun süredir tanıyan fotoğrafçılardan Coşkun Aral, Merih Akoğul ve Murat Gür, İzzet Keribar hakkında hazırlanan bu tezi için özel olarak kaleme aldıkları yazılar ile kendisini övgüyle değerlendirmişlerdir.

Keribar’ın da arzu ettiği gibi bu tez, Korona pandemisi sona erdikten sonra Kore fotoğraflarından oluşan özel bir Kore sergisinin gerçekleştirilmesi ve Kore’de tanınması için önemli bir hazırlık ve bir ön çalışma niteliğindedir. Ve İzzet Keribar’ın

Kore'ye olan derin sevgisi ve fotoğraf sanatı sayesinde Türkiye ile Kore arasındaki pozitif ilişkiler belki de bir kez daha ve yeniden hatırlanacaktır.

Anahtar kelime: Kore, Savaş, Belgesel, Fotoğraf, İzzet, Keribar

ABSTRACT

(İZZET KERİBAR'S POST-KOREAN WAR DOCUMENTARY PHOTOGRAPHS)

In 1956, when the wounds of the Korean War had not yet been healed, İzzet Keribar, Turkey's greatest travel photographer ever, was sent to South Korea as a volunteer military interpreter. Since his early childhood, his brother had inspired his interest in photography and travel. The dispatch to South Korea was not only the first long journey in his life but also an opportunity to take professional photographs.

He considered this decision to be an "adventure"; it gave him a wonderful experience that completely changed his life. He took pictures of villages and people with his Leica camera as he traveled through towns near Uijeongbu, where Turkish troops were stationed. Through these works, he could see what real poverty was, and learned that the most important thing in photograph is to capture a soul in it. He planned out all his works by himself. Despite its cost, he chose slide film to capture vivid images of the time, as if he predicted the era of digital photography.

For this thesis, he has provided more than 200 Korean photographs in his archive, and shared his life as a photographer and his time in Korea in a remote interview on November 25, 2020. Çoskun Aral, Merih Akoğul and Murat Gür, who have known him for a long time, appreciated his work in writing dedicated to the thesis.

This thesis would provide an important opportunity for his dream to come true; his photographs of Korea would be showcased in his exhibition in Korea after the Corona pandemic ends. His love towards photography and Korea would bring the relationship between Turkey and South Korea back in spotlight.

Keywords: Korean, War, Documentary, Photography, İzzet, Keribar

GÖRSEL LİSTESİ

	Sayfa No.
GÖRSEL 1.1: SOLDAN SAĞA DOĞRU: ADANALI MERA BEY, MERSİNLİ SADIK ASIMGİL, SHI WOON CHOI, ESKİŞEHİRLİ BEHÇET BOTA, İSTANBULLU MEHMET ÜSTÜNDAĞ, ÖN SIRADA ZONGULDAKLI SELAHATTİN BİRKAN. BİRLEŞMİŞ MİLET MEZARLIĞINDA, BUSAN, 2002.....	2
GÖRSEL 1.2: SOLDAN SAĞA DOĞRU: İZZET KERİBAR, SHI WOON CHOI, KORE SAVAŞINDA TÜRK TUGAYIN TÜRKÇE TERCÜMANI SANGGİ KİM, SEUL TÜRKİYE BÜYÜKELÇİLİK ASKERİ ATAŞESİ ALBAY SALİH ATAMAN. SEJONG KÜLTÜR MERKEZİ SANAT GALERİSİ, SEUL, 2014.	3
GÖRSEL 1.3: İZZET KERİBAR, SEUL'DAKİ SERGİDE BİR KORELİ ZİYARETÇİYE 1956 YILA AIT KORE FOTOĞRAFLARINI GÖSTERİYOR, SEUL, 2014.	4
GÖRSEL 2.1: "KORE KATLIAMI" YAĞLIBOYA - PABLO PICASSO, MUSEE PICASSO PARIS, 1951.....	9
GÖRSEL 2.2: KORE SAVAŞI SÜRECİNİ GÖSTEREN KORE HARİTALARI.....	20
GÖRSEL 3.1: İZZET KERİBAR ULUDAĞ'DA LEICA MAKİNESİYLE, BURSA, 1953.....	24
GÖRSEL 3.2: İZZET KERİBAR'IN İLK FOTOĞRAFLARINDAN, DOLMABAĞÇE CAMİİ VE ARKADA ADALAR, İSTANBUL, 1952.	25
GÖRSEL 3.3: MS BLATCHFORD - KORE'YE GİDEN AMERİKAN GEMİSİ, YERİ BİLİNİYOR, 1956.....	27
GÖRSEL 3.4: İZZET KERİBAR KORE'YE GİDERKEN GEMİDE, YERİ BİLİNİYOR, 1956.....	28
GÖRSEL 3.5: MEKKE'YE KARŞI TOPLU NAMAZDAN ÖNCE, KIZIL DENİZ, 1956.....	29
GÖRSEL 3.6: KORE'YE VARDIĞI GÜN ÇEKİĞİ İLK FOTOĞRAFLARDAN İNCHEON LİMANI VE KALABALIK, İNCHEON, 1956.....	30
GÖRSEL 3.7: TÜRK TUGAYI GENEL GÖRÜNTÜSÜ, YUKARIDAN ÇEKİLDİ, UIJEONGBU, 1956.	31
GÖRSEL 3.8: KORE 38. PARALELDE İZZET KERİBAR, GYEONGGIDO, 1956.....	32
GÖRSEL 3.9: TÜRK TUGAYI MERASİM BÖLÜĞÜ, UIJEONGBU, 1956.....	33
GÖRSEL 3.10: İZZET KERİBAR KÖYDE LEICA III F VE 3 OBJEKTİF BİRDEN BAĞLI APARATIYLA 35MM, 50MM VE 85MM, UIJEONGBU, 1956.....	34
GÖRSEL 3.11: SEUL AMERİKAN PX'i, SEUL, 1956.	35
GÖRSEL 3.12: BİR KORE BAYRAMINDA, KARLI HAVADA RENGARENK ELBİSELER GIYMIŞ OLAN KÖY ÇOCUKLARI, UIJEONGBU, 1956.....	36
GÖRSEL 3.13: KARLI BİR HAVADA TERCÜMAN ARKADAŞLARLA KÖYDE FOTOĞRAF ÇEKİMLERİ. YERLER TAMAMEN DONMUŞ, UIJEONGBU, 1956.....	37
GÖRSEL 3.14: YONGJUSA ADLI TAPINAĞIN GİRİŞİNDE BİR KORE AİLESİ, Hwasung GYEONGGIDO, 1956.....	38
GÖRSEL 3.15: TUGAYA YAKIN BÖLGELERDEN BİRİNDE BİR CENAZE. BEYAZ GIYSILI OLANLAR "PROFESYONEL AĞLAYICILAR" VE CENAZELERE BU KİŞİLER EKİPÇE ÇAĞRILIYORDU. UIJEONGBU, 1956.....	39
GÖRSEL 3.16: -YOKSULLUK VE İMKANSIZLIK- TUGAYIN ARKA TARAFINDA KARLI BİR KİŞ GÜNÜNDE YEMEK ARTIKLARINI ALMAYA GELEN KADIN. UIJEONGBU, 1956.....	40
GÖRSEL 3.17: SEUL'UN UZAK MAHALLELERİNDE İKİ ADET AĞIR SU KOVASI TAŞIYAN KÜÇÜK KIZ, SEUL, 1956.....	41

GÖRSEL 3.18: DEREDE BOMBALANMIŞ KÖPRÜNÜN YIKINTILARI ARASINDA YAZIN SICAĞINDA SERİNLEYEN VE OYUN OYNAYAN ÇOCUKLAR, SEUL, 1956.....	41
GÖRSEL 3.19: TUGAYA YAKIN KÖYLERİN BİRİNDE YERDE BULDUĞU CAM ŞİŞELERİ TAŞIYAN YARI ÇIPLAK BİR KIZ ÇOCUĞU, UIJEONGBU, 1956.....	42
GÖRSEL 3.20: YEUNG DEUNG PO YOLUNDA, KIŞIN ÇOK SOĞUK HAVADA NEHRİN KENARINDAKİ GECEKONDULAR VE DONMUŞ ATIK SULARI, SEUL, 1956.....	43
GÖRSEL 3.21: KÖY ÇOCUKLARI, YERİ BİLİNMIYOR, 1956.....	44
GÖRSEL 3.22: ÖN PLANDA OTURANLAR SOLDAN SAĞA DOĞRU: MR KİM, PIYADE YÜZBAŞI SELAHATTİN TÜMERK, VE ASTEĞMEN ARIF AKDOĞAN. ANKARA OKULUNDA GRUP FOTOĞRAFI İZZET KERİBAR TARAFINDAN ÇEKİLMİŞTİR, SUWON, 1956.....	45
GÖRSEL 3.23: ANKARA OKULUN SINIFINDAN BİR KARE, SUWON, 1956.....	46
GÖRSEL 3.24: OKULU ZİYARET EDEN TÜRK ASKERLER İÇİN FOLKLORİK DANSLAR YAPAN KIZLAR ÖZEL KIYAFETLERİYLE, SUWON, 1956.....	46
GÖRSEL 3.25: GENÇ ERKEK ÖĞRENCİLER YEMEKHANEDE YEMEK ÖNCESİ DUA EDERKEN, SUWON, 1956. ..	47
GÖRSEL 3.26: GRUP FOTOĞRAFINDA GÜLÜMSEYEN ÇOCUKLAR, SUWON, 1956.....	47
GÖRSEL 3.27: ÇATISI PİRİNÇ SAPINDAN YAPILMA TİPİK KORE KÖY EVLERİ, UIJEONGBU, 1956.....	48
GÖRSEL 3.28: BİR TARLADA KIŞ MANZARASI, GERİ PLANDA 'BUKHANSAN' ADLI DAĞ, ATATÜRK'ÜN PROFİLİ SEÇİLEBİLİYOR. SEUL, 1956.....	49
GÖRSEL 3.29: KARLI HAVADA KAYGAN ZEMİNDE YÜRÜYEN KÖYLÜLER, UIJEONGBU, 1956.....	50
GÖRSEL 3.30: TUGAYA YAKIN KÖYLERİN BİRİNDE HASAT ZAMANI, BÜTÜN KÖY HALKI HEP BİRLİKTE ÇALIŞIYOR, UIJEONGBU, EYLÜL 1956.....	51
GÖRSEL 3.31: OCAĞI YAKAN YAŞLI ADAM, UIJEONGBU, 1956.....	51
GÖRSEL 3.32: GELENEKSEL KORE BAYRAMINDA KIŞIN KARDA ŞIK GİYİMLİ KÖY HALKI VE ÇOCUKLAR, UIJEONGBU 1956.....	52
GÖRSEL 3.33: KORE'DE BİR ZAMANLAR TAHTEREVALLİYE BENZEYEN -ZİPLAMALI- GELENEKSEL VE POPÜLER BİR ÇOCUK OYUNU, UIJEONGBU, 1956.....	53
GÖRSEL 3.34: AÇIK HAVADA OYNAYAN KÖY ÇOCUKLARI, UIJEONGBU, 1956.....	54
GÖRSEL 3.35: KORE BAYRAMINDA SOĞUKTA EVDEN SARKAN BUZ SARKITLARI ARASINDAN POZ VEREN ÇOCUKLAR, UIJEONGBU, 1956.....	54
GÖRSEL 3.36: 1925 YILINDA JAPONLAR TARAFINDAN YAPILAN SEUL TREN İSTASYONU, SEUL, 1956.....	55
GÖRSEL 3.37: SEUL'DA ANA CADDELERİN BİRİNDE, SEUL, 1956.....	56
GÖRSEL 3.38: SEUL SOKAKLARINDAN MANZARALAR, SEUL, 1956.....	56
GÖRSEL 3.39: SEUL'DAN SOKAKLARINDA SATICILAR, SEUL, 1956.....	57
GÖRSEL 3.40: SEUL'UN ANA CADDELERİNDEN İNSAN MANZARALARI, SEUL, 1956.....	57
GÖRSEL 3.41: DONGDAEMUN (SEUL'UN DOĞU KAPISI) CİVARINDA TRAMVAY VE SOKAKLAR, SEUL, 1956.	
58	
GÖRSEL 3.42: BERBER, TESİSATÇI, DONDURMACI, RADYO TAMİRCİSİ DÜKKANLARI VE TABELALARI. YERİ BİLİNMIYOR, 1956.....	58

GÖRSEL 3.43: SOĞUK ÇAY SATAN KIZ VE DÜKKAN SAHİPLERİ. YERİ BİLİNMIYOR, 1956.....	59
GÖRSEL 3.44: DÜKKANLARDA SATILAN ŞEKERLER, YERİ BİLİNMIYOR 1956.....	59
GÖRSEL 3.45: GELENEKSEL KORE ŞAPKASI GIYEN YAŞLI BİR PAPA - SAN, UIJEONGBU, 1956.....	60
GÖRSEL 3.46: TUGAYA YAKIN KÖYLERİN BİRİNDE UZUN PİPOSUYLA KAMERAYA BAKAN BİR PAPA – SAN, UIJEONGBU, 1956.....	61
GÖRSEL 3.47: TUGAYA YAKIN KÖYLERİN BİRİNDE TARLADA ÇALIŞAN YAŞLI BİR ADAM, UIJEONGBU, 1956.	61
GÖRSEL 3.48: TAHİL ÜRÜNLERİ TAŞIMAYA MAHSUS SEMERİYLE FOTOĞRAFÇIYA GÜLÜMSEYEN YAŞLI BİR ADAM, SEUL, 1956.	62
GÖRSEL 3.49: TUGAYA YAKIN BİR KÖYDE SEPETİN İÇİNDE OTURAN BİRKAÇ AYLIK BİR BEBEK, UIJEONGBU, 1956.....	62
GÖRSEL 3.50: LASTİKLİ AYAKKABIYLA OYNAYAN ÇOCUK, SU OLDUKÇA TEMİZ. YERİ BİLİNMIYOR, 1956.	63
GÖRSEL 3.51: BÜYÜKANNE VE TORUN, YERİ BİLİNMIYOR, 1956.....	63
GÖRSEL 3.52: BİR KÖY EVİNDE TOPLUCA OTURAN AİLE FERTLERİ, UIJEONGBU, 1956.	64
GÖRSEL 3.53: SEUL'DA PAZARDA ELİNDE HOROZ TUTAN GENÇ BİR DELİKANLI, SEUL, 1956.	64
GÖRSEL 3.54: İNCHEON'DA KALABALIKTA SIKIŞAN YAŞLI KADINLAR, İNCHEON 1956.....	65
GÖRSEL 3.55: BEBEKLİ ANNELERİN GÖĞÜSLERİNİN AÇIKTA BULUNMASI O YILLARDA TOPLUM TARAFINDAN HERHANGİ BİR ŞEKİLDE AYIP OLARAK ALGILANMAZDI, YERİ BİLİNMIYOR, 1956.....	65
GÖRSEL 3.56: SEUL'DA KÜÇÜK BİR TAPINAKTA GENÇ BİR KORELİ KIZ, SEUL, 1956.	66
GÖRSEL 3.57: KORE İNSANLARIN İZZET KERİBAR TARAFINDAN KAYIT ALTINA ALINANLARI, YERİ BİLİNMIYOR, 1956.....	67
GÖRSEL 3.58: TRENLE YOLCULUK YAPARKEN, SEUL, 1956.....	68
GÖRSEL 3.59: TUGAYIN ASKERİ BİR EĞİTİMİ ESNASINDA, UIJEONGBU, 1956.....	69
GÖRSEL 3.60: ASKERİ EĞİTİM, UIJEONGBU, 1956.....	69
GÖRSEL 3.61: ASKERİ BANDODAN BİR MÜZİSYEN, UIJEONGBU, 1956.....	70
GÖRSEL 3.62: ASKERLER GÜREŞ TUTARKEN, UIJEONGBU, 1956.....	71
GÖRSEL 3.63: TÜRKİYE'DEN KORE'YE KADAR TÜRK ASKERLERİ TAŞIYAN GEMİ, MS BLATCHFORD, İZMİR, 1956.....	71
GÖRSEL 3.64: KORE DÖNÜŞÜ İZMİR RIHTIMINDA KARŞILAŞMA MERASİMİ, İZMİR, 1957.....	72
GÖRSEL 3.65: KORE DÖNÜŞÜ İZMİR'DE KARŞILAŞMA MERASİMİ, İZMİR, 1957.....	72
GÖRSEL 3.66: 2018 CUMHURBAŞKANLIĞI KÜLTÜR VE SANAT BÜYÜK ÖDÜLLERİ'NDE CUMHURBAŞKANI TAYYİP ERDOĞAN'IN ELİNDEN ALDI.	73
GÖRSEL 3.67: İZZET KERİBAR'IN AKDAMAR SERGİSİ, LONDRA, 2019.....	75
GÖRSEL 3.68: RENKLİ TÜRKİYE SERGİSİNDE İZZET KERİBAR, İSTANBUL, 2017.....	76
GÖRSEL 5.1: İZZET KERİBAR VE COŞKUN ARAL BİRLİKTE RENKLİ TÜRKİYE SERGİSİNDE, İSTANBUL, 2017.	100
GÖRSEL 5.2: SOLDAN SAĞA DOĞRU: BÜLENT ECZACIBAŞI, İZZET KERİBAR, MERİH AKOĞUL. MERİH AKOĞUL KÜRATÖRLÜĞÜNDE "FOTOĞRAFİN DOĞASI" ADLI SERGİDE, İSTANBUL, 2019.....	105

GÖRSEL 5.3: SOLDAN SAĞA: ÖN GRUPTA YER ALANLAR: MURAT GÜR, İBRAHİM ZAMAN, İZZET KERİBAR, PROF. OZAN BİLGİSEREN, MERİH AKOĞUL. TANIN HELVACI HEP BİRLİKTE Z FOTO FEST SERGİLERİNİN BİRİNDE, ZEYTİNBURNU, İSTANBUL, OCAK 2019.....	108
GÖRSEL 5.4: İZZET KERİBAR’IN “DOĞU’DAN GELEN IŞIK” SERGİSİNDEN PETRA’DA ÇEKTİĞİ EŞSİZ BİR FOTOĞRAF, ÜRDÜN, 2005	110
GÖRSEL 6.1: KORE’DE KULLANDIĞI KAMERASIYLA İZZET KERİBAR, İSTANBUL, 2020.....	116

1. GİRİŞ

Bu tezde yer alan fotoğraflardaki manzarayı artık Kore'nin hiç bir yerinde görmek mümkün değil. Kore'yi ziyaret eden Gaziler “Şimdi Han nehrinde kaç köprü kaldı?” diye sorarlardı. Ya da Kore'nin güncel durumuyla ilgili konuştuğumuzda Kore'yi geçmişle kıyaslar ve bu kadar gelişmesine inanamıyoruz derlerdi. Gerçekten de Kore tarihinde bugün geline nokta; dış güçlerin Kore'ye karşı gösterdikleri düşmanca tutum ve tehditlerinin payı büyüktür. Özellikle Japonya'nın Kore'yi işgali sırasında Kore kültürü ve Kore soyu çok zarar görmüştür. Dünya tarihinin en önemli olaylarından I. ve II. Dünya savaşı döneminde Kore'nin tam da dünyada kendine yeni bir yer edinmek için yaptığı hazırlıklar sırasında başına gelenler bir tür trajedidir. Japonya'nın savaşı kaybetmesiyle Kore bağımsızlığı ilan etti ve bunca büyük şansızlığın sonrasında artık tam da mutlu bir yaşama ulaşma hayalleri kurarken tarihin yazdığı senaryo ile Kore bambaşka yöne itildi.

Kore yarımadasının dört büyük gücün ortasında yer aldığı düşünülmekte. Batıda Rusya ve Çin, Doğuda ise Amerika ve Japonya yer almakta. Bu iki blok; liberal demokrasi ile komünizm olmak üzere iki farklı ideolojinin çarpışması olarak görülmektedir ve Kore bu iki bloğun tam ortasında kaldığı için kendi iradesi dışında Kuzey-Güney Kore olarak bölünme kaderini maalesef yaşamıştır.

1950 yılının 25 Haziranında başlayan Kore savaşı sonrasında Kore'nin ekonomisi ve toprakları yakılmış yıkılmış ve halkı perişan düşmüştür. Bugün Kuzeyde kalan ailesini 70 yıldır özleyip bir kez bile göremeyen yüzlerce insanlar halen mevcuttur. Savaşta milyonlarca insan bombalardan, katliamlardan, soğuk, açlık, kıtlık ve salgınlardan öldü. Çaresizliği yenmesi için Kore'de en çok önem verilen şey daima eğitim olmuştur. Ve Kore hızlıca o fakirliği geride bırakıp, sıfırdan başlayarak dünya ekonomisinde gelişmiş üst düzey ülke statüsünü yarım yüz yıl içinde başarıyla kazandı.

Ama Kore insanları hep ileriye bakarak yaşadıkları için o savaşın dehşet veren manzarasını, bizi kurtaran, bize yardımcı olan insanları çabuk unuttu. Korelilerin bu kadar refah içinde yaşamalarının temeli Kore savaşında insanların özgürlüğü için bu topraklarda kan döken askerlerin yılmaz çabaları ve fedakârlıklarıydı.

Ve bu askerler içinde savaş sonrasında Kore Birleşmiş Milet Ordusu bünyesinde yer alan barış gücü görevini yapmak üzere gönüllü olan İzzet Keribar da vardı. Onun uğraşı sonucu savaş sonrası Kore'nin manzara ve portrelerinin canlı hatıraları kayıt altına alınmış ve o dönemden geriye Türkiye ve Kore için ortak bir miras sayılabilecek bu fotoğraflar kalmıştır. Bu iki dost ülkenin geçmişlerini hatırlamasında ve hafızalarını yoklamalarında umarım ki bu çalışma alanı yeni bir başlangıç olacaktır.

Görsel 1.1: Soldan sağa doğru: Adanalı Mera Bey, Mersinli Sadık Asımgil, Shi Woon Choi, Eskişehirli Behçet Bota, İstanbullu Mehmet Üstündağ, ön sırada Zonguldaklı Selahattin Birkan. Birleşmiş Milet Mezarlığında, Busan, 2002.

2014 yılı Mart ayında Seul'un merkezi olan Gwanghwmun'da ¹ bulunan Sejong Kültür Merkezi Sanat Galerisinde açılan 'Blooming Silkroad' adlı fotoğraf sergisinde Kore'yi temsil eden fotoğrafçılar ile Türkiye'yi temsil eden fotoğrafçılar bu etkinlikte bir arada bulunmuştu. Koreli fotoğraf sanatçılarından Woongu Kang, Heunkang Seo, Myongshim Yook, Gapchul Lee, Jongwoo Park, Keinkuhn Oh, Bohnchang Koo, Jungman Kim vardı. Türkiye'den de Ara Güler(Sadece eser sergilenmişti), Ercan Arslan, İzzet Keribar, A. Halim Kulaksız, Kamil Fırat yer almıştı. Ben de bu etkinlikte çevirmen olarak görev almıştım.

Resmi açılışın ardından sergi salonunda fotoğraflara bakan ziyaretçilerle fotoğrafçıların arasında iletişimi sağlamak için salonda bulunurken, İzzet Keribar'ın daha önce de Kore'de bulunduğunu ve Kore fotoğrafları çektiğini duydum.

Görsel 1.2: Soldan sağa doğru: İzzet Keribar, Shi Woon Choi, Kore savaşında Türk tugayın Türkçe tercümanı Sanggi Kim, Seul Türkiye büyükelçilik askeri ataşesi Albay Salih Ataman. Sejong Kültür Merkezi Sanat Galerisi, Seul, 2014.

¹ Kore cumhuriyeti öncesindeki Joseon hanedanının saray kapısı.

O an adeta hazine bulmuş gibi mutlu olmuştum. Gerçekten de Koreli sanat severlerle samimi diyaloglar kuran bu beyefendiye yaklaştığım esnada kendisi elinde tuttuğu tablet ekranından yüksek çözünürlüklü 1956-57 yıllarından kalma Kore fotoğraflarını çevresindekilere göstermekteydi ve bu durum pek çok ziyaretçinin ilgisini yoğun biçimde kendisine çekmekteydi.

O esnada bütün fotoğrafa bakma şansım olamadı ama renkli filmle çekilen yüksek çözünürlüklü fotoğrafları izlerken bunlar gerçek ötesi bir biçimde net, sanki sinema setinde çekilmiş gibi görünen egzotik görsellerdi ve bu fotoğraflara hayran olmamak elde değildi. Ve eğer önüme bir fırsat çıkarsa; içimden o gün bu fotoğraflar hakkında bir araştırma yapmak gerektiğini hissettim.

Görsel 1.3: İzzet Keribar, Seul'daki sergide bir Koreli ziyaretçiye 1956 yılı ait Kore fotoğraflarını gösteriyor, Seul, 2014.

İzzet Keribar'ın fotoğraflarına baktığımızda rengarenk grafik öğeler içeren oldukça şık ve dinamik kadrājlarına sıkça rastlamak mümkündür. Ancak bu tip yapıtların arasında benim için en ilgi çekici olanlar Kore'nin bir zamanlar çaresiz ve zor zamanlarını gözlemleyerek kaydedilen kareleridir. Ve onun engin tecrübesiyle vurguladığı gerçeklik bir Koreli olarak beni derin duygulara sevk eder.

1.1. Araştırmanın Amacı

İzzet Keribar'ın fotoğraf kariyerine başladığı döneme dair yaptığı belgelenmeler ve fotoğrafları hakkındaki bilgileri, Kore'de bulunduğu dönemdeki yaşadıklarını, gözlemlediği ilginç bilgileri bu tezde bulmak mümkündür. İzzet Keribar'ın gördüğü, tanık olduğu ve kaydettiği Kore'yi beraberce izlemek ve onun yaşamış bulunduğu zaman kesitlerinden, onun gözlerinden mekanları izleyip, hem bölünmüş bir Kore'nin erken dönemlerine hem de fotoğraf sanatçısı İzzet Keribar'ın kariyerinin erken *-ilk sosyal belgesel fotoğrafçılık evrelerine-* tanıklık etmek ve bunları birbirlerine paralel biçimde idrak etmeye çalışmak, bu tezin ana amaçlarından biridir.

Ayrıca, Türklerin Kore savaşı sonrasındaki karargahlarındaki askeri yaşantılarına dair görüntüleri bu vesileyle görmek ve tüm bu anları kaydeden asker fotoğrafçı İzzet Keribar'ı da biraz daha yakından tanıtmaya şansını edinmek belki de bu tez sayesinde mümkün olacaktır.

1.2. Araştırmanın Kapsamı

1956-57 yıllarına ait İzzet Keribar'ın Kore fotoğraflarını kendisinden bu tez kapsamında edindim ve fotoğrafları türlerine göre sıraladım.

İzzet Keribar'ın hafızasında kalan ve tuttuğu notlardan alınan metinler fotoğraflar için altyazıya dönüştürüldü. Uzaktan erişimle internet üzerinden gerçekleştirdiğim röportajda onun vatani görevini yaptığı Kore'deki askerliği ve

fotoğrafçılığı hakkında detaylı bir anlatımını kaydettim ve bunu görüntü ve ses dosyalarını bilgisayar ortamında metin haline getirdim. Ve onun yakın meslektaşları yani Türkiye'nin fotoğraf alanında önemli isimlerinden İzzet Keribar hakkında değerlendirme yazıları rica ettim ve bunları da düzenleyerek bu araştırmaya kattım.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

İzzet Keribar'ın biyografisine dair kütüphane ve internet taraması yaptım, 1956-57 yıllarına ait İzzet Keribar'ın Kore fotoğraflarını kendisinden bu tez kapsamında izin alarak edindim ve fotoğrafları türlerine göre yeniden tasnif ettim. İzzet Keribar'ın biyografi kitabında kaleme alınan bilgilerden farklı olarak *-özellikle fotoğrafı yönünden-* onun hafızasında kalan bilgileri not etmek için özel sorular hazırladım. Röportaj sonunda metine dönüşen sayfaları İzzet Keribar'a elektronik posta gönderdim ve bilgilerin doğruluğunu kontrol etmesini kendisinden rica ettim. Onun izni ve rızasıyla kişisel fotoğraflarını edindim ve bütün görseller için altyazıları bizzat kontrol etmesini sağladım. Uzaktan erişimle internet üzerinden gerçekleştirdiğim röportajda askerlik ve fotoğrafçılığına dair bilgi, tecrübe ve anekdotlarını bir arada derlemeye gayret ettim. Bunun haricinde meslektaşlarının gözünden İzzet Keribar'ın sanatsal kariyeri ve fotoğraf serüveniyle ilgili değerlendirme yazılarını topladım.

2. KORE SAVAŞI VE TÜRKİYE

“Coğrafya kaderdir”² sözü 14.yy düşünürlerinden tarihçi, tarih yazımcı, sosyolog ve iktisadın öncülerinden, devlet adamı İbni Haldun’a aittir.

Asya kıtasının kuzeydoğusunun en ucunda yer alan ve 222,154 kilometrekarelik yüzölçümü ile Kore Yarımadası’nın yüzde 45’ini kapsayan Güney Kore, 1950’de kuzeyin, güneyi işgal etmesiyle üç yıl süren zorlu bir savaşla birbirlerinden ayrıldı ve yarımadanın güney bölümünde konumlandı.

Yeryüzündeki bölünen ülkelerinden biri olan Kore’de bütün erkekler askere gider. 18 yaşından 25 yaşına kadar 600,000 asker iki yıl boyunca her gün yoğun bir askeri eğitim görür. Kore Savaşı’nın (1950) trajedisini anlatan eski nesil; savaş çıkma olasılığına karşı askeriyenin daha da güçlenmesi gerekliliğini sürekli vurgular. Üzerinden neredeyse 70 yıl geçmesine rağmen Kore’deki kültür ve yaşam biçiminde, toplumsal kararlar ve geleceğe dair planlamalarda savaşın izleri ve bölünmüşlüğün çaresizliği kendini türlü biçimlerde gösterir. Aradan geçen zamanda Kore’deki bütün jenerasyonlarda savaşın yaratmış olduğu psikoloji farklı boyutlarda hissedilmiştir. Belki benden önceki jenerasyonda örneğin babamın yaşadığı çocukluk döneminde bunun ne denli önemli bir olgu olduğu onun şu cümlelerinde net biçimde anlaşılabilir:

Geceleri tepelerin arkasından top ve mermi sesler geliyordu. Bu seslerden savaşın sürdüğünü hissediyordum. Bizim yaşadığımız mahalle Nakdong Nehri üzerindeki deltadaydı. Nehirde yüzen cesetlere rastlardık ve ölüleri görmek bize sıradan gelirdi. Ben anneme sürekli olarak “*Biz de buralardan başka insanlar gibi kaçalım.*” konusunda ısrar ediyordum.

² HTML-1

Annem de “*Onlar zaten buraya kaçıyor, bizim daha kaçacak yerimiz kalmadı*” derdi. Biz kaçmadığımız için yiyecek bulabiliyorduk ama diğer insanlar aç kalıyordu. Ülkenin ikiye bölünmesinden dolayı kuzeyde kalan aile fertleri bulunan insanlar hala daha derin acılar çekiyor. Ayrılığın verdiği trajik durumu hesaba katarak birleşmek lazım derim ama 70 yıllık ayrılık sonrasında birleşme fikri ne denli iyi olur ve taraflar birbiriyle ne kadar uyum sağlayıp anlaşabilir bundan emin değilim. Böyle kalmak mı daha iyi bilmiyorum, çok zor bir karar.

2.1. Tarihsel Süreçte Kore Savaşı

Ön Asya olarak nitelendirilen kadim Anadolu topraklarının kaderiyle örtüşür biçimde; Asya kıtasının diğer bir ucunda yer alan Kore de tıpkı Türkiye gibi *-coğrafi konumundan ötürü-* tarih boyunca büyük sıkıntılar çekmiş, uzun savaşlar görmüştür. Kore yarımadasında modern toplumunun oluşmasından yüzyıllar öncesinde bu topraklarda yaşamış bulunan yerleşik topluluklar, krallıklar, hükümdarlıklar ve hükümetler; Moğol istilaları, Çinli ve Mançuryalı göçebelerin sürekli saldırıları, Wokou(Japon korsanlar)’nın kıyı baskınlarına uğramış, ardından Rus ve Japon işgallerine karşın Kore halkı tarihin her döneminde hayatta kalma mücadeleleri vermiştir. Ancak yirminci yüzyılın ortasında, İkinci Dünya Savaşının bitiminde ve daha henüz soğuk savaşın erken evrelerinde Kore, küresel yeni bir krizin eşiğine kendini buluvermiştir. Dünyanın görüp göreceği en önemli anlaşmazlıklardan biri olan Kore Savaşı: 25 Haziran 1950’de, Çin ve Sovyetler Birliği destekli Kuzey Kore ile ABD destekli Güney Kore hükümetleri arasında başladı.³

³ HTML-2

Görse 2.1: “Kore Katliamı”⁴ yağlıboya - Pablo Picasso, Musee Picasso Paris, 1951.

⁴ HTML-3

2.2. Kore Savaşı Tarihinin 1953 Ateşkesine Kadar Kronolojik Bir Özeti:⁵

1894-1895: Çin-Japon Savaşı yapıldı.

Şubat 1904: Rus-Japon Savaşı başladı.

Eylül 1905: Portsmouth Antlaşması yapıldı ve Rus-Japon Savaşı sona erdi.

1905: Japonya Kore'nin hamisi oldu.

1910: Japonya Kore'yi resmi kolonisi yaptı.

1917: Rus Devrimi. Japonlar, Rusya'nın Doğu Sibirya topraklarından bazı bölgelerini ele geçirdi.

1931-1932: Çoğunlukla kendi iradesiyle, Japonya'daki Kwantung Ordusu Çin Mançuryasını işgal etti ve "Manchuko" kukla devletini kurdu. Amerika Mançurya'yı Çinlilere iade etmek istedi ki bu, İkinci Dünya Savaşı'nda Pasifik savaşının arkasındaki temel nedenlerden biri oldu.

1937: Japonya Çin'e Savaş ilan etti.

Şubat 1945: Roosevelt, Churchill ve Stalin Yalta'da buluştu.

Temmuz 1945: Roosevelt, ABD'yi Potsdam'da temsil Eden Truman'ın ardından öldü. Truman Komünizm'e karşı "Sert çıkış" yaptı; Stalin ise alan kazandı.

⁵ HTML-4

10 Ağustos 1945: Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombaları atıldıktan sonra, Japonların II. Dünya Savaşı'nda teslim oldu. Rus Birlikleri Kore'ye girdi.

28 Ağustos 1945: Kore'nin 38. Paraleline ulaştıktan sonra Rus birlikleri durdu.

20 Ekim 1945: Lider Syngman Rhee, sürgün yıllarından sonra Güney Kore'de ilk kez halkla buluştu.

1947: Marshall Planı açıklandı.

Eylül 1947: ABD Kongresi, Amerika Birleşik Devletleri Genelkurmay Başkanlığının Kore'den çıkmasını istedi.

Eylül 1947: Sovyetler Birliği'nde Cominform (Komünist Bilgi Bürosu) kuruldu.

14 Kasım 1947: BM(Birleşmiş Miletler), Kore'de Özgür Seçim Çağrısı için Amerikan kararını kabul etti.

10 Mayıs 1948: Kore seçim günüydü.

24 Haziran 1948: Berlin kuşatma altındaydı.

9 Eylül 1948: Kuzey Kore'de Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (PRK) ilan edildi.

12 Ocak 1949: ABD Dışişleri Bakanı Dean Acheson, Ulusal Basın Kulübündeki konuşmasında Güney Kore'nin ABD'nin Asya'daki savunma çevresinin hayati bir parçası olmadığını söyledi.

19 Ocak 1949: Kore Yardım Paketi Temsilciler Meclisinden geçmedi.

4 Nisan 1949: NATO Paktı İmzalandı.

Eylül 1949: “Joe One”; Sovyetlerin ilk atom bombası test edildi ve silahlanma yarışı başladı.

2 Ekim 1949: Mao Zedong Çin Halk Cumhuriyeti’nin kurulduğunu dünyaya ilan etti.

14 Ocak 1950: Ho Chi Minh Vietnam Demokratik Cumhuriyeti’nin kurulduğunu ilan etti.

25 Nisan 1950: Truman soğuk savaşın ilk resmi belgesi olarak anılan Amerikan Güvenlik Konsey kararı NSC-68’i onayladı.

30 Mayıs 1950: Güney Kore’de Kore Cumhuriyeti Seçimleri yapıldı.

25 Haziran 1950: Kuzey Kore, Güney Kore’yi istilaya başladı ve 38. Paraleli geçti.

25 Haziran 1950: İlk Blair Evi toplantısı yapıldı.

26 Haziran 1950: Kuzey Kore’nin tankları Seul’un dış mahallelerine ulaştı.

27 Haziran 1950: Truman, Güney Kore’ye ABD Deniz ve Hava Desteği taahhüdünde bulundu.

27 Haziran 1950: Amerikan Delegesi BM'den uluslararası barışı yeniden sağlamak için Kore Cumhuriyeti'ne (ROK'a) yardım sağlanmasını istedi.

29 Haziran 1950: General MacArthur Suwon'daki Güney Kore Merkez Ofisine gitti.

30 Haziran 1950: Truman ve Danışmanları, MacArthur'a iki tümen vermeyi kabul etti.

2 Temmuz 1950: Kuzey Kore Halk Ordusu (NKPA) Suwon'u aldı.

22 Temmuz 1950: Komünist Çin, milliyetçi Çin adaları olan Quemoy ve Küçük Quemoy'a saldırdı.

29 Temmuz 1950: MacArthur, Mao tarafından mağlup edilen milliyetçi Çinlilerin kalesi Formosa'yı (Tayvan) ziyaret etti.

17 Ağustos 1950: ABD BM'de komünizm karşıtı Birleşmiş Kore için hedefini açıkladı.

27 Ağustos 1950: ABD Uçakları Mançurya Hava Alanlarına yanlışlıkla saldırdı.

11 Eylül 1950: Truman Kore harekatı için NSC-81/1 'i onayladı.

15 Eylül 1950: ABD / BM / Kore Cumhuriyeti (ROK) Kuvvetleri Kore Yarımadası'nın sonuna çekilirken, MacArthur Incheon'dan işgal harekatını başlattı. (Kromit operasyonu, İnçon muharebesi)

27 Eylül 1950: Walker'ın Sekizinci Ordusu, X Kolordusu ile temas kurdu. MacArthur, ABD Kuvvetlerinin 38. Paraleli geçmesi için onay verdi.

29 Eylül 1950: Syngman Rhee'nin üzerinde uzlaşmış hükümeti Seul'de törenle göreve geldi.

9 Ekim 1950: ABD Ordusu Kaesong yakınlarından 38. Paraleli geçti.

15 Ekim 1950: Wake Adası toplantısı yapıldı.

19 Ekim 1950: ABD Kuvvetleri Pyongyang'ı işgal etti.

24 Ekim 1950: MacArthur birliklerini Kore'nin en kuzey eyaletlerine yönlendirdi.

25 Ekim 1950: Güney Kore ROK Kuvvetleri, Çin Halk Cumhuriyeti (PRC) tarafından Pukchin'de yok edildi.

1 Kasım 1950: İlk kez ABD güçleri Komünist Çinliler'le Unsan'da çarpıştı.

3 Kasım 1950: BM Kararı Geçti, Kuzey Kore "Barışı İhlal" ettiği için kınandı.

7 Kasım 1950: ABD'de Kongre Seçimleri, Truman'ın politikasına bir referandum olarak görüldü.

27 Kasım 1950: ABD Deniz Piyadeleri, Çin Komünist Kuvvetleri tarafından Chosin bölgesinde çembere alınıp kuşatıldı.

30 Kasım 1950: Basın Konferansı'nda Truman, ABD'nin atom bombası kullanmayı düşünebileceğini açıkladı.

15 Aralık 1950: Truman "Ulusal Acil Durum" ilan etti.

4 Ocak 1951: Ridgway Seul'ü tahliye etti ve Inchon'dan geri çekildi.

25 Ocak 1951: Thunderbolt(İncheon çıkartma) Operasyonu ile ABD, BM ve ROK Kuvvetleri gerçekleştirdikleri saldırıyla kaybettikleri alanlara geri döndü.

1 Şubat 1951: BM Çin Halk Cumhuriyeti'ni saldırganlıktan ötürü kınandı.

Şubat 1951: Operasyon "Katil" başladı.

7 Mart 1951: Ridgway, "Ripper" operasyonunu başlattı.

15 Mart 1951: ABD, BM ve ROK Kuvvetleri Seul'ü geri aldı.

24 Mart 1951: MacArthur Çin Halk Cumhuriyeti'ne tek taraflı bir ultimatom verdi.

4 Nisan 1951: Kongre NATO'yu onayladı, Eisenhower'ı Birleşik NATO Komutanlığı'na gönderdi.

5 Nisan 1951: Operasyon "Sağlam" başlatıldı.

5 Nisan 1951: Truman, MacArthur'u devreden çıkardı.

3 Mayıs 1951 - 25 Haziran 1951: Senato Dış İlişkiler Komitesi MacArthur'un devreden çıkarılması durumunu soruşturdu.

14 Nisan 1951: Orgeneral James Van filosu sekizinci ordunun taktik komutanlığını devraldı.

22 Nisan 1951: Tüm güçle Komünist Taarruzu Seul'ü tekrar ele geçirmeye yetmedi.

15 Mayıs 1951: Bir başka Komünist saldırı, yine bölgeyi alamadı.

18 Mayıs 1951: Ridgway karşı saldırıyı başlattı.

18 Mayıs 1951: BM Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı askeri ambargoyu başlattı.

30 Mayıs 1951: Demir Üçgene karşılık saldırgan bir operasyon "Piledriver" başladı.

30 Haziran 1951: Ridgway, barış görüşmeleri için ilk Amerikan önkoşullarını yayınladı.

8 Temmuz 1951: Kaesong'da barış görüşmeleri başladı.

19 Ağustos 1951: Komünistler BM Güçlerini Kaesong bölgesini ihlal etmekle suçlayarak, görüşmeleri askıya aldı.

25 Ekim 1951: Barış Görüşmeleri Panmunjeom'da başladı.

29 Mart 1952: Truman yeniden seçimlere girmeyeceğini duyurdu.

11 Nisan 1952: Truman, Eisenhower'ın Komutan görevlerini hafifletti ve böylece Eisenhower yeni başkan adayı olabildi.

Haziran 1952: Washington, Yalu Nehri üzerinde Kore enerji santrallerinin bombalanmasının yetkisini verdi.

11 Temmuz 1952: Pyongyang'a ABD hava saldırısı yapıldı.

5 Ağustos 1952: Rhee açıkça hileli bir seçim daha kazandı.

4 Kasım 1952: Eisenhower Başkanlık seçimini ezici bir üstünlükle kazandı.

29 Kasım 1952: Eisenhower, bilgi edinme göreviyle gizlice Kore'ye geldi.

11 Şubat 1953: Eisenhower, Van Filosunun Gen. Maxwell Taylor ile değiştirdi.

16 Nisan 1953: Komünistler "Domuz Pirzolası" tepesine saldırdı.

26 Nisan 1953: Görüşmeler Panmunjeom'da yeniden başladı.

8 Haziran 1953: Savaş esirlerinin geri gönderimini düzenleme, anlaşması imzalandı.

19 Temmuz 1953: Delegeler Panmunjeom'da anlaştılar.

27 Temmuz 1953: Panmunjeom’da barış antlaşması imzalandı. Komünist Kuzey ile Komünist Karşıtı Güney arasındaki sınır 38. Paralel olarak belirlendi. Soğuk Savaşın tansiyonu bu tarihten sonra ivmelenerek hızlandı. General Mark W. Clark, “zafersiz ateşkes ilan eden ilk ABD Ordusu komutanı olmanın kaçınılmaz bir ayrıcalığına sahip olduğunu” söyledi.

25 Haziran 1950’de Kuzey Kore, Güney Kore’yi işgal etti ve sınır hattı boyunca çatışmalar yaşandı. ABD önderliğindeki Birleşmiş Milletler, Güney Kore’ye desteğe gelen ilk kuvvet oldu. Bunun üzerine Çin ve Sovyetler Birliği, Kuzey Kore’ye savaş süresi boyunca destek verdi.

Sovyetler Birliği ve ABD arasındaki Soğuk Savaş’ın bir ürünü olarak Kore ayrı hükümetleri olan iki devlete bölündü. Her iki taraf da Kore üzerinde hak iddia etti ve sınır hattı hiçbir zaman kalıcı olarak kabul görmedi. Çin ve Sovyetler Birliği destekli Kuzey Kore’nin 25 Haziran 1950’de Güney Kore topraklarına ilerleyerek işgal etmesiyle başlayan Kore Savaşı’na, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, BM güçlerinin Kore’ye, Kuzey Kore işgalini sonlandırmak için göndermeye onay verdi. BM’ye üye 21 ülkenin askeri gücü BM tarafında savaştı. BM destekli güçlerin yüzde 90’ını ABD askerleri oluşturuyordu.⁶

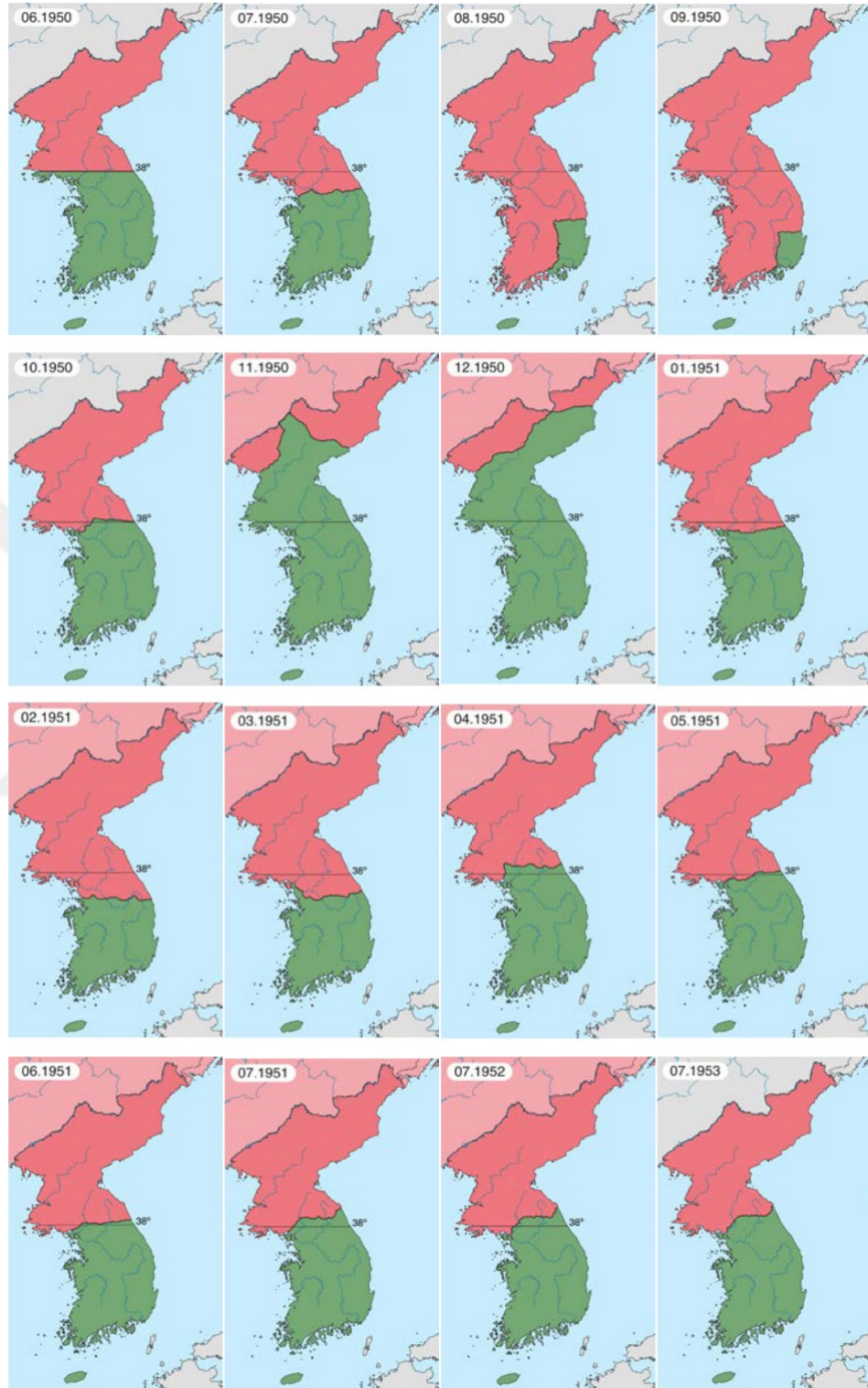
Kore Savaşı’nın başlamasından iki ay sonra Güney Koreli ve ABD’li kuvvetler, Güney Kore’de Kuzey Koreli askerlerle Busan Çemberi Muharebesi’nde çatıştılar ve küçük bir alanda sıkıştılar. Eylül 1950’de İncheon civarında BM destekli karşı saldırı düzenlendi ve çok sayıda Kuzey Koreli askeri birlik etkisiz hale getirildi. Saldırıdan kaçmayı başaran Kuzey Koreli askerler Kuzey’e gitmeye zorlandı. BM destekli güçler Çin sınırı olan Yalu Nehri civarına ulaştı fakat Ekim 1950’de Çinli güçler Yalu Nehri sınırını geçerek savaşa dahil oldu. Çin’in Kore Savaşı’na dahil olması BM güçlerinin geri çekilmesine yol açtı ve bu süreç 1951 yılının ortalarına kadar sürdü.

⁶ HTML-5

Bu süreçte Seul kenti dört defa el değıştirdi ve savaşın son iki yılı 38’inci paralel yakınlarındaki cephe hattı ile yıpratma savaşı haline döndü. Kuzey Kore çok ağır bombardımana tutuldu. Avcı uçakları tarihte ilk kez hava muharebe manevrası ile karşı karşıya geldi. Komünist müttefike destek veren Sovyetler Birliği de Sovyet pilotları Kuzey Kore’ye yardım için gönderdi.⁷

⁷ HTML-6

Görsel 2.2: Kore Savaşı sürecini gösteren Kore haritaları.⁸

⁸ HTML-7

2.3. Türkiye'nin Savaşta Konumu

Türkiye, TBMM onayı olmadan Kore Savaşı için asker gönderdi. Bu kararı almadaki en büyük etken, dönemin Demokrat Parti hükümetinin Sovyetler Birliği tehdidine karşı NATO'ya katılabilmek fırsatıydı.

Tuğgeneral Tahsin Yazıcı emrindeki 259 subay, 18 askeri memur, 4 sivil memur, 395 astsubayı 4,414 erbaş ve erden oluşan 1. Türk Tugayı, 17 Eylül 1950 tarihinde Hatay'ın İskenderun limanından yola çıktı ve 12 Ekim 1950'de ilk ekip Busan Limanı'na vardı.

17 Ekim 1950 tarihinde de ana ekip limana ulaştı.

17 Ekim 1950'de tüm ekip yola çıktı ve 20 Ekim 1950'de Taegu'ya ulaştı. 1. Türk Tugayı, Taegu'da ABD teçhizatı ile donatıldı ve savaşta yer almaya başladı. Türk güçleri bir süre cephe gerisinde kalan komünist gerillalarla mücadele etti ve sonrasında BM ordularına katıldı.

10 Kasım 1950'de Türk güçleri Taegu'dan ayrıldı ve 21 Kasım 1950'de Kunuri'ye ulaşarak ABD 9. Kolordusunun sağ kanadına konuşlandı.

24 Kasım 1950'de Türk güçleri Çin sınırına doğru ilerlemek için emir aldı fakat Çin askerleri, cephe arkasına sızmaya başladı. ABD ve Güney Kore birlikleri durumu fark etti ve geri çekilme emri verildi fakat bu emir Türk güçlerine çok geç ulaştı. 1. Tabur'un etrafı kuşatıldı ve çatışmaya girildi. 3. Tabur 9. Bölük yenik düştü ve geri kalan Türk güçleri Nehri boyunca geri çekildi.

Kore Savaşı 27 Temmuz 1953'te Panmunjeom Ateşkes Antlaşması imzalanarak sona erdi. Antlaşmaya göre Kuzey Kore ve Güney Kore'yi ayıran Kore "Tarafsız Bölgesi" oluşturuldu ve savaş rehinelere karşılıklı geri verildi. Böyle bir antlaşma yapılırsa da, Kuzey Kore ve Güney Kore tarafları barış antlaşması imzalamadı.

Bazı kaynaklar ilişkileri tamamen donmuş her iki ülkenin de teknik olarak savaş halinde olduğunu söylüyordu.⁹

Yıllarca süren suskunluktan, iletişimsizlikten ve “status quo”nun korunmasının ardından en sonunda Nisan 2018’de Kuzey Kore ve Güney Kore liderleri Kore Tarafsız Bölgesi’nde bir araya geldi ve her iki taraf da Kore Savaşı’nın resmen sona erdiğini bildiren barış antlaşmasını imzaladı.¹⁰

Kore Cumhuriyeti Büyükelçiliği Savunma Ataşesi Deniz Kurmay Albay Jaesic Park, 2018 yılında Anadolu Ajansına verdiği bir mülakatta şunları aktarmıştır: Güney Kore kaynaklarına göre Türkiye’nin Kore Savaşı’na katılan 16 ülkeden asker sayısı bakımından dördüncü, kayıp verenler bakımından üçüncü, yaralı ve ve savaş esirleri dahil toplam zayıat bakımından üçüncü sırada olduğunu belirterek, "O zaman ki yardım olmasaydı şimdiki Güney Kore olmazdı. Halkımız Türk halkına her zaman müteşekkirdir."¹¹

Kore Savaşı uzmanı, Emekli Kurmay Albay Dr. Ali Denizli’nin kendi kitabında “Türk tugayları, Kore’ye ayak basışından ateşkes antlaşmasının imzalanmasına kadar, hep muharebenin en can alıcı bölgelerinde görevlendirilmiştir. Mehmetçiğin üç yıl içinde kazandığı on üç muharebeden dördü Kore Harbi’nin kaderini ve seyrini değiştirmiş, Güney Kore’nin kurtarılacak egemenliğine kavuşmasına etken olmuştur.”¹² diye yazdı.

Kore savaşına katılan Türk ordusu ve askerlerin fedakarlığı sonucu bugün Kore halkı barış içinde yaşıyor ve kendi gücünü dünyaya gösterir konumdadır. Kore savaşı acı bir olaydı ama uzaktaki kardeşi olan Türkiye’yi kazanmış oldu.

⁹ HTML-8

¹⁰ HTML-9

¹¹ HTML-10

¹² Ali Denizli, Kore savaşındaki kunuri kahramanları, 4.

3. İZZET KERİBAR VE KORE FOTOĞRAFLARI

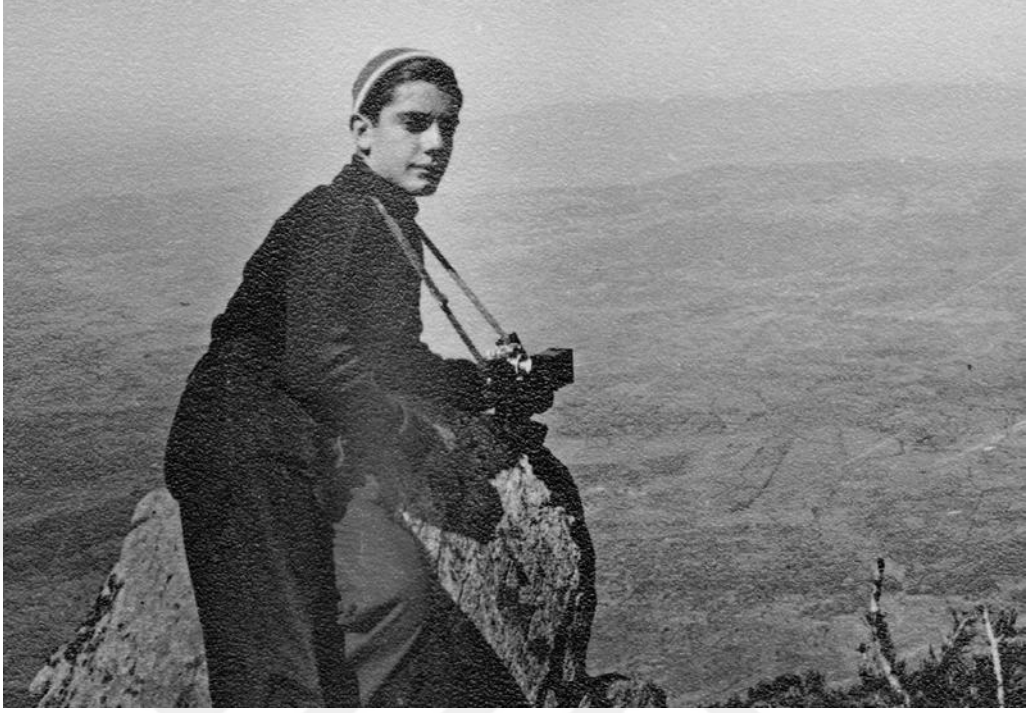
Sayırsız sergiye katılan, önemli uluslararası ve ulusal ödüller kazanan İzzet Keribar, Türk fotoğrafçılığının Türkiye’de gelişip yaygınlaşmasına, Türkiye’nin yurt dışında başarılı bir biçimde temsil edilmesine ve tanıtılmasına oldukça değerli katkılarda bulunmuştur. Fotoğrafçılığını profesyonel bir meslek olarak uzun yıllardır azimle yürütmektedir. Ama bütün bunların ötesinde ve kökeninde; fotoğraf tutkunu bir gencin, İstanbul’da başlayan ve Kore’de sosyal belgelele yoğunlaşan fotoğraf serüvenine ve fotoğraf seçkisine göz atacağız.

3.1. Genç Bir Fotoğrafçı Olarak İzzet Keribar

İzzet Keribar, kendisinden dokuz yaş büyük ağabeyi, fotoğraf sanatçısı Leon Keribar’ın yanında sanat aşkına tutulduğunu Sabah Gazetesine 2019 yılında verdiği bir röportajda kendi değimiyle şu biçimde aktarmıştır:

*“Sanatı sevmeyi, fotoğrafın ve hayatın inceliklerini ağabeyimden öğrendim. Çok küçük yaşta kendimi fotoğraf dünyasının içinde buldum. Lisedeyken fotoğraf makinelerine âşıktım. Dükkan dükkan gezer makineleri araştırırdım.”*¹³

¹³HTML-11

Görsel 3.1: İzzet Keribar Uludağ'da Leica makinesiyle, Bursa, 1953.

İzzet Keribar yine aynı röportajda:

“Fotoğraf insana farklı kapılar açıyor, kendi sınırlarınızı keşfetmenizi sağlıyor. Yine küçük yaşlarda piyano çalmaya başladım. Klasik müzik sevgim gelişti. Bence her insanın, her fotoğrafın bir fon müziği vardır. Ben her gün, gözlerimi kapattığımda bir müzik duyarım... O günkü ruh halime göre bazı melodiler dolaşır zihnimde...”¹⁴ demektedir.

O zamanlarda fotoğraf çekme ve baskı yapmanın ne denli uğraştırıcı ve zaman alıcı bir iş olduğunu ise şu cümlelerle açıklamıştır:

“Malzeme bulmak meşakkatliydi. Yokluk içinde, hayatın zor şartları altında küçük şeylerden zevk alıyorduk. O zor şartlar altında çektiğimiz fotoğraflar bugün servet oldu. 1950'lerin siyah beyaz fotoğrafları Ara Güler dışında kaç kişide var mesela?”¹⁵

¹⁴HTML-12

¹⁵HTML-13

Görsel 3.2: İzzet Keribar’ın ilk fotoğraflarından, Dolmabahçe camii ve arkada adalar, İstanbul, 1952. ¹⁶

3.2. İzzet Keribar’ın Kore İle İlk Buluşması

Türkiye Fotoğraf Vakfı’nda 2019 yılında açılan ve Asya halklarının kadim kültürlerine dair yakaladığı özel anları, fotoğraf ve sanat severlere sunan İzzet Keribar belki de bu sergi için seçmiş bulunduğu “Doğu’dan Gelen Işık” ismiyle salt, ışığın optik ve fiziksel anlamının ötesinde ‘Doğu’nun kendisi için ne denli önemli bir yön ve yönelim olduğunu da vurgulamak istemiştir.

Kelimenin tam anlamıyla Doğu’dan, hem de savaş sonrası askerlik görevi ile gitmiş bulunduğu Uzak Doğu’dan belgesel fotoğrafa ve seyahat fotoğrafçılığına başlamıştır demek yanlış olmaz. Kore’nin onun genç yaşında oluşmakta bulunan sanatçı kimliğine ve de yıllar sonra gelişip güçlenerek devam edecek olan fotoğraf

¹⁶HTML-14

kariyerine etkileri derin ve kendisine kattıkları, kazandırdıkları tecrübeler de oldukça kıymetlidir.

1955 yılında askerliğe Ankara Tank Okulunda, Tankçı yedek subay olarak başlayan İzzet Keribar o yıllarda aynı zamanda asker bir tercümandır.

1955-56'lı yıllarda “Çinliler tekrar geliyor” söylentilerinin sürekli dillendirildiği, Soğuk Savaş'ın “sıcak” günlerinde Kore'ye gidecek gönüllü asker aranmaktadır. İzzet heveslidir, hemen İngilizce imtihanına girip kazanır ve askerliğinin ikinci bölümünü bitirmek üzere Güney Kore için gönüllü olur.¹⁷

Pan Mun Jeom Ateşkesi'nin üzerinden üç sene geçmesine ve Kore'de sıcak savaşın son bulmasına rağmen o dönemki dünya çapındaki krizlerden örneğin Macaristan'ın ilhakı ve Süveyş Kanalı çatışmaları sebebiyle toplumdaki genel kanı Çinlilerin her an Güney Kore'ye saldırabileceği ve tekrar savaşın kaldığı yerden başlayabileceğidir.

Ancak küçük yaşlardan beri, her daim içinde seyahat tutkusu bulunan İzzet Keribar, böyle bir fırsatı yıllardır beklemektedir. Dolayısıyla bütün risklerine rağmen askerliğini yurt dışında onun değimiyle ‘egzotik bir ülke olan Güney Kore’de yapmak için o günlerde adeta can atar, ailesi de bu önemli göreve saygı duyar ve kararı onaylar.

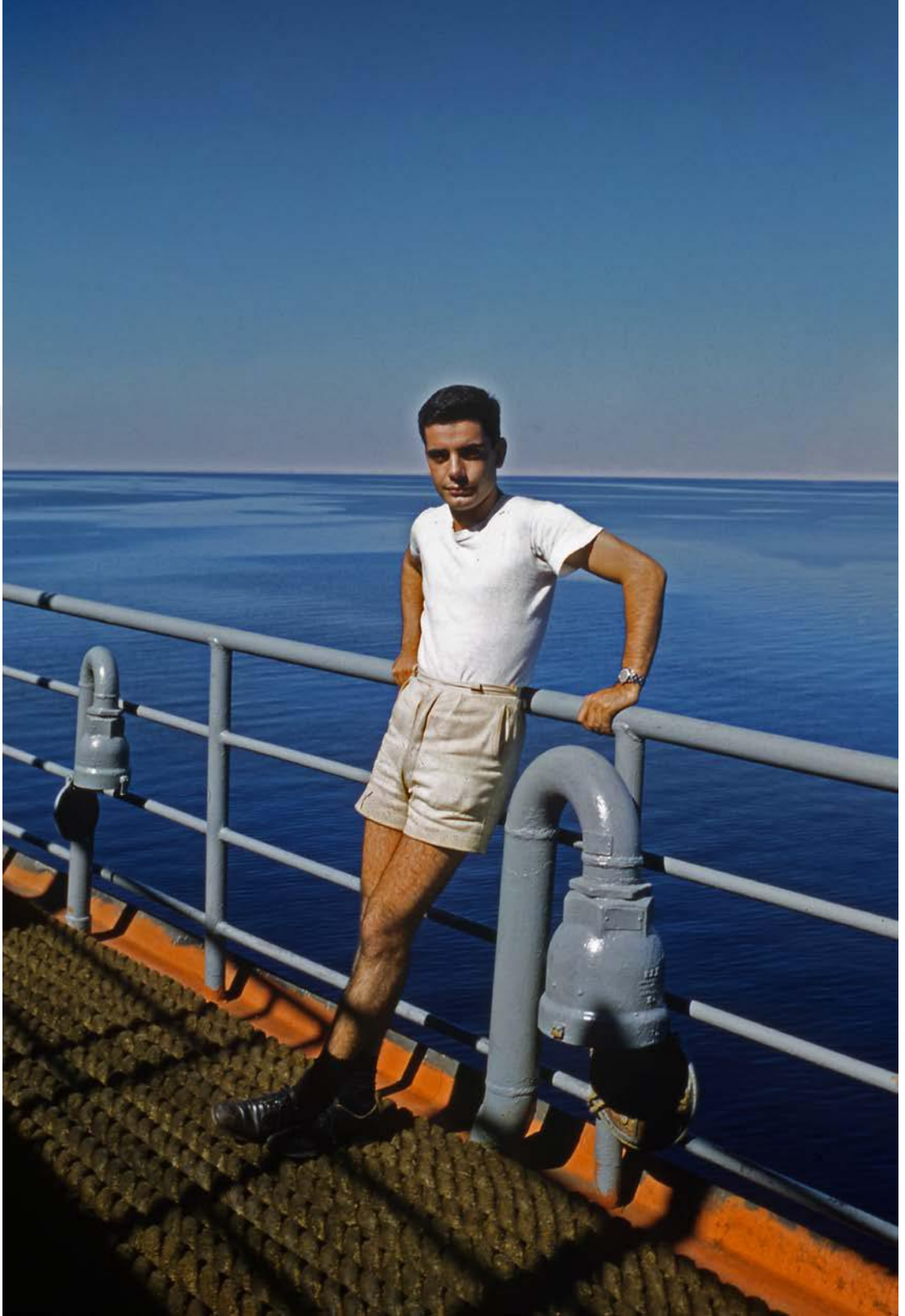
İzzet Keribar ve bağlı bulunduğu askeri bölüğün Kore'ye gidişi bile başlı başına bir maceradır. İzmir'den yola çıkılarak, Güney Akdeniz'den Kızıldeniz'de kum fırtınalarına maruz kalınan, Hint Okyanusu'nun fırtınalı sularında tehlikeli dev dalgalarla dövülen, Temmuz ayında Ekvator çizgisinden geçerken kavurucu sıcaklarla baş edilmeye çalışılan, hiç mola vermeden ve geceleri hamakta uyunmak suretiyle dinlenen, kesintisiz üç hafta süren zorlu bir gemi yolculuğu yapılır.

¹⁷BKZ. BÖLÜM4, 80.

Görsel 3.3: MS Blatchford¹⁸ - Kore'ye giden Amerikan gemisi, yeri bilinmiyor, 1956

¹⁸HTML-15

Görsel 3.4: İzzet Keribar Kore'ye giderken gemide, yeri bilinmiyor, 1956.

Görsel 3.5: Mekke'ye karşı toplu namazdan önce, Kızıl Deniz, 1956.

Birlik Singapur'un, Tayvan'ın ışıkları da geride bırakıldıktan sonra ve seyahatin 22. gününde yağmurlu, gri bir günde İncheon'a varılır ve gemi limana demirler. Daha sonra Türk Tugayının bulunduğu yere bir tam gün sürecek zorlu bir yolculuk başlar. Ancak mıntıkaya varıldığında önceki 6. Tugayın asker ve subaylarının tahliye edilmeden halihazırda orada olduğu algılandığında kalacak yer sıkıntısı baş gösterir. İzzet Keribar'ın bağlı bulunduğu yeni gelen askeri bölük, iki hafta kadar karargahtaki diğer barınaklarda üçer beşer dağıtılarak geçici bir idame ile Kore'deki askeri yaşama geçiş sağlanmış olur.

Görsel 3.6: Kore'ye vardığı gün çektiği ilk fotoğraflardan İncheon limanı ve kalabalık, İncheon, 1956.

Vatan hasretini mektuplarla gideren Keribar, aradaki mesafeyi tanımlamak ve fotoğraf tutkusunun o günlerde Türk askeri idaresi tarafından da ne çeşit bir ilgi gördüğünü anlatmak için bir röportajında şöyle demiştir:

“Askerlik dönemimde Kore o kadar uzak ki, bir mektubun gelmesi bir ay sürüyordu. Öyle bir yerde yalnızsınız, kendi iç dünyanızdasınız. Ben tercüman olarak gitmiştim. Ancak hep fotoğraf çekerken bu işin ne kadar sempati kazandığını kısa zamanda anladım. Albaylar, binbaşılar, kurmay başkanı, "Beni de çeker misin?" diyordu. Sonuçta zamanla Paşa'nın gözüne girdim ve tercümanı oldum. "Ya savaş çıkarsa" diye gittiğimiz Kore'de bir sene çadırda kaldık. Soğuk, sıcak, yağmurlar, kazalar... O günkü Kore'yle ilgili fotoğraf koleksiyonum var. Bu da çok önemli ve belge niteliğinde.”¹⁹

Görsel 3.7: Türk Tugayı Genel görüntüsü, Yukarıdan çekildi, Uijeongbu, 1956.

¹⁹HTML-16

Görsel 3.8: Kore 38. paralelde İzzet Keribar, Gyeonggido, 1956.

3.3. İzzet Keribar'ın Objektifine Yansıyan Savaş Sonrası Kore

İzzet Keribar'ın fotoğrafa ilk olarak başladığı İstanbul yıllarında hiç karanlık oda deneyimi yaşamamıştır. Ancak Kore'ye giderken yanında götürdüğü fotoğraf makinesi ve ekipmanlarıyla önce yakın arkadaşlarını ve ardından kendisinden ricada bulunan Türk Tugayındaki diğer askerleri fotoğraflamasıyla aniden oldukça popüler bir isim olmuştur.

Sadece Türk askerleri için değil bütün Türk toplumu için insanlık ve barışı korumak adına Kore'de bulunmak o yıllardan günümüze değin halen son derece onurlu ve prestijli bir duruş olarak saygı görmektedir. O günlerde Kore'de bulunmayı bizzat belgeleyen ve mektup zarflarına sığan en kıymetli şey fotoğraflardır.

Dolayısıyla İzzet Keribar'ın söylemiyle: “Asıl fotoğraf çekmek üzerine en büyük deneyimim Kore'de oldu” vurgusu, gelecekte seyahat fotoğrafı branşıyla ismi sıkça anılacak olan sanatçıya sadece optik-mekanik anlamda değil, fotoğraf çekme süreci sayesinde çevresiyle kurduğu pozitif insani bağın gelişmesinde de güçlü deneyimler ve değerli tecrübeler kazandırmıştır.

Görsel 3.9: Türk Tugayı Merasim Bölüğü, Uijeongbu, 1956.

İzzet Keribar kendisiyle yaptığım röportajda durumu: “Kore’ye gittiğim zaman iş değişti çünkü Kore’de fotoğraflarımla ilk başlarda arkadaşlarım ardından üst rütbeli subaylar, yüzbaşılar, binbaşılar ve albaylar ilgilenmeye başladı.

Derken Paşa bile *-kimdir bu fotoğraf çeken İzzet Keribar-* diye sorar olmuş, bir zaman sonra fotoğrafçılığım tanınmaya başlandı, oraya tercüman olarak gittim ama fotoğrafçılığım bu görevin önüne geçti ve herkes beni fotoğrafçı tercüman olarak algılamaya başladı” şeklinde açıklıyor.

Görsel 3.10: İzzet Keribar köyde Leica III F ve 3 objektif birden bağlı aparatıyla 35mm, 50mm ve 85mm, Uijeongbu, 1956.

İzzet Keribar o günlerde bu yoğun taleplerden ötürü kendini haftada üç gün, Seul’daki Amerikan 8. Ordu genel Karargahı’nın PX kantinin yanındaki fotoğraf laboratuvarına bulur. Hatta uzun yolun dezavantajından ve Kore kışının zorluklarından ötürü karargahta bir karanlık oda kurmak zorunda bile kalır. Ancak bu konudaki teklif şaşırtıcı biçimde üst makamdan gelir.

Görsel 3.11: Seul Amerikan PX'i, Seul, 1956.

Paşa bir gün kendisini çağırır ve “Teğmenim farkındayım siz burada çok güzel fotoğraflar çekiyorsunuz ama bu yeterli değil, burada İstihbarat Bölüğünde bir laboratuvar kuralım” der.

İzzet Keribar’ın Koreli arkadaşlarının bilgi birikimi ve Amerikalıların malzeme desteği ile bu laboratuvar kısa zamanda tesis edilir. Bilgi birikimini arttırmak için karanlık odaya Koreli karanlık odacı Mr. Kim ile giren Keribar, negatif yıkama işini bay Kim’e bırakırken, agrandisör başında bulunmayı ve büyütme yapmayı kendisi tercih eder.

Aynı zamanda renkli fotoğrafa olan yoğun ilgisi sayesinde Kore’deyken yalnızca siyah beyaz fotoğraf çekmekle yetinmez ve o dönemim ekonomik koşullarıyla kıyaslandığında oldukça yüksek fiyatlara karşılık gelen ve piyasaya yeni çıkmış bulunan *-o zamanın en iyi renkli filmi olan-* Kodachrome 50 ASA slayt filmleri PX’lerden satın alarak maaşını fotoğraf malzemesine harcamaktan asla vazgeçmez. Bahsi geçen film markasının banyo parası ücretine dahil olduğu için çektiği bu filmleri herhangi bir ek ücret ödmeden Hawaii’de Kodak laboratuvarına gönderir.

Görsel 3.12: Bir Kore Bayramında, karlı havada rengarenk elbiseler giymiş olan köy çocukları, Uijeongbu, 1956.

Ve aslında İzzet Keribar'ın Kore yıllarına dair en güzel, en özel ve o dönemin fotoğrafa bakanın zihinde kolayca canlandırılması-hatırlamasını sağlayan en kuvvetli fotoğrafları da bu renkli fotoğraflardan oluşturmaktadır. Çünkü tıpkı İkinci Dünya Savaşı fotoğrafları gibi Kore Savaşı ve Savaş sonrasını belgelemiş bulunan dönem fotoğrafların neredeyse %90'ı siyah beyazdır. Bunun başlıca sebebi renkli fotoğraf baskı sistemlerinin henüz sisteme tam anlamıyla entegre edilmemesi ve baskın olarak siyah beyazın matbaada tercih etmesinden ötürü, o dönemden Kore'ye dair ünlü savaş muhabirleri ve fotoğraf ustaların elinden çıkmış ikonik fotoğrafların neredeyse tamamı siyah beyazdır.

Bugün İzzet Keribar fotoğraflarına yansıyan en sıradan günlük köy yaşamına dair renkli fotoğraf kareleri aradan geçen onlarca yıl sonrasında biz Kore vatandaşlarının karşısına sıra dışı, hayranlık uyandırıcı, görsel anlamda -bilgi verici- sürprizler olarak çıkmaktadır.

Görsel 3.13: Karlı bir havada tercüman arkadaşlarla köyde fotoğraf çekimleri.
Yerler tamamen donmuş, Uijeongbu, 1956.

Teğmen Keribar o günlerde kendi inisiyatifiyle değil de ordu yahut basın şemsiyesi altında fotoğraf çekmeyi zorunlu biçimde yapıyor olsaydı, kuvvetle muhtemelen şu an arşivinde renkli fotoğraflar da olmayacaktı. Kendi kendine dert edindiği fotoğraflama merakı sayesinde bugünlere taşıdığı renkli anlar aynı zamanda onun daha o yıllarda renk meselesine ne denli kafa yorduğu ve mesai harcadığını da net biçimde ortaya koymaktadır.

Görsel 3.14: Yongjusa adlı tapınağın girişinde bir Kore ailesi, Hwasung Gyeonggido, 1956.

Sosyal belgesel anlamda fotoğrafça bir değimle Kore fotoğrafları “seri bir portfolyo” olarak değerlendiğinde sosyolojik ve antropolojik bağlamda belki de bugün hatırlanmak istenmeyen acıları, mutsuzlukları, yoklukları, açlığı, tükenmişliği ve kimi zaman da günlük yaşamın sıradanlığıyla en yalın haliyle yüzleşmemizi, o zorlu dönemleri yeniden hatırlamamızı sağlar.

Görsel 3.15: Tugaya yakın bölgelerden birinde bir cenaze. Beyaz giysili olanlar “Profesyonel Ağlayıcılar”²⁰ ve cenazelere bu kişiler ekipçe çağrılıyordu. Uijeongbu, 1956.

²⁰Kore dilinde ‘Sang Yeo Kkun’ denen bu özel kişilerce taşınan cenaze, tören boyunca dini şarkılar söylenir ve defin işlemleri bu şekilde yapılır, bu ritüel artık günümüzde neredeyse kayboldu.

3.3.1. Yoksulluk

İzzet Keribar: “Beni o dönemde en çok etkileyen şeylerden bir tanesi fakirlik oldu. Çok fakirlik vardı, şimdi sizin savaştan sonraki sefaleti anlamınıza imkan yok, onu yaşamanız lazım. Biz Kore’de fakirliği gözlerimizle gördük, beni en derinden etkileyen de bizim Tugaya yemek artıklarını almaya gelen köylülerde” der.

Görsel 3.16: -Yoksulluk ve imkansızlık- Tugayın arka tarafında karlı bir kış gününde yemek artıklarını almaya gelen kadın. Uijeongbu, 1956.

Ve devam eder: “Bazı kadınlar Tugayın arkasındaki mutfak kapısına yakın bir yerde tabaklarda ne kaldıysa yanlarında getirdikleri kovaya sıyıırırlardı, ben bunun fotoğrafını da çektim. Bir başka etkileyici fotoğrafım da su taşıyan ufak kız fotoğrafıdır, 15’er kiloluk su kovalarını taşıyan çıplak ayakla yürüyen minik bir

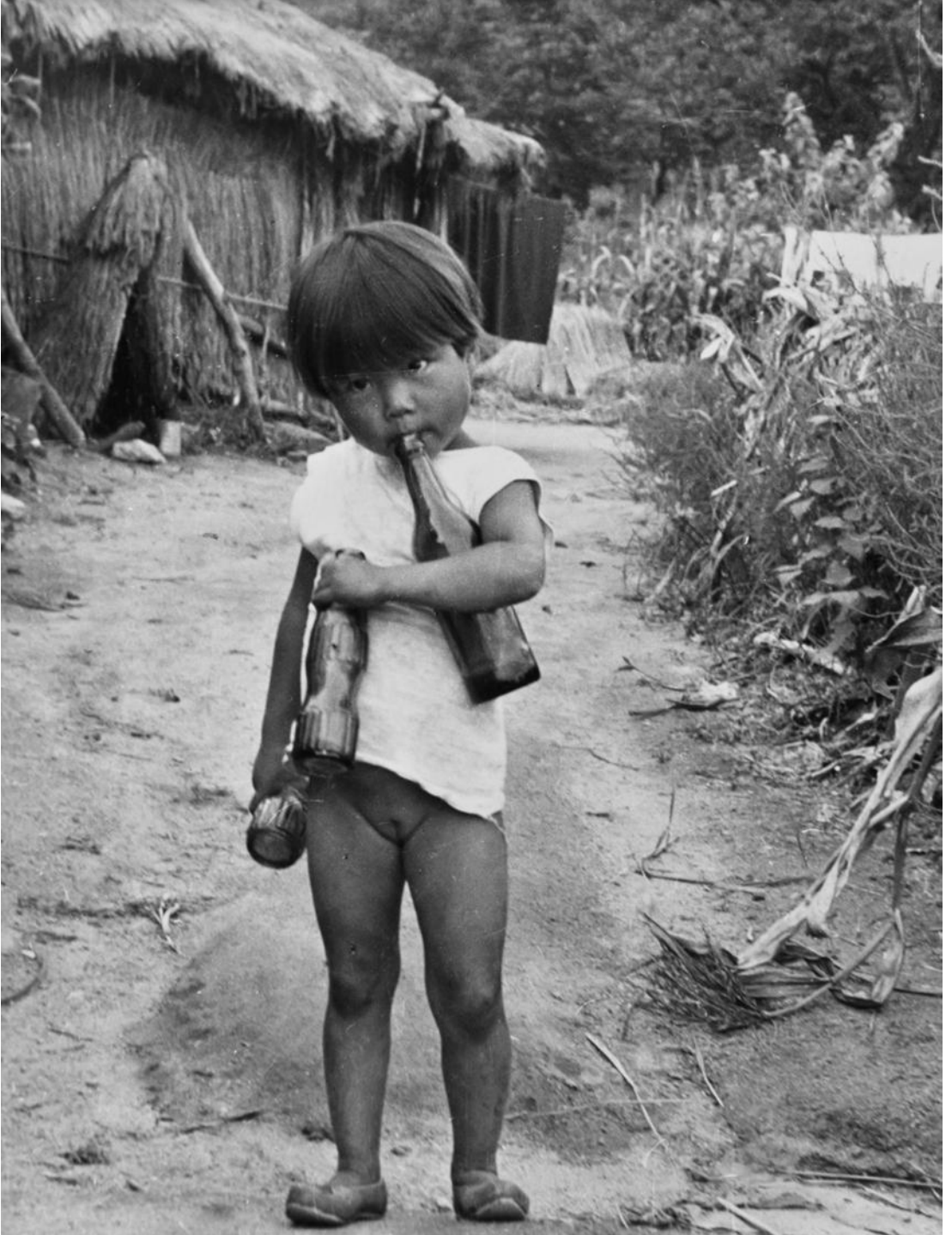
kız. Şimdi bunları gördükçe insanlara ne kadar ders olması gereken bir döneme şahitlik ettiğimi hatırlıyorum”.

Görsel 3.17: Seul'un uzak mahallelerinde iki adet ağır su kovanı taşıyan küçük kız, Seul, 1956.

Görsel 3.18: Derede bombalanmış köprünün yıkıntıları arasında yazın sıcaklığında serinleyen ve oyun oynayan çocuklar, Seul, 1956.

Görsel 3.19: Tugaya yakın köylerin birinde yerde bulduğu cam şişeleri taşıyan yarı çıplak bir kız çocuğu, Uijeongbu, 1956

Görsel 3.20: Yeung Deung Po yolunda, kışın çok soğuk havada nehrin kenarındaki gecekondu ve donmuş atık suları, Seul, 1956

Görsel 3.21: Köy çocukları, yeri bilinmiyor, 1956.

3.3.2. Ankara Okulu

Kore savaşı sırasında görevde olan Türk askerler yolda buldukları yetim kalan çocukları kendilerinin kaldığı kışlaya getirip yeme-kalma vs. bakmaya çalıştılar. Ancak çocuk sayısı fazla artınca daha bakamaz hale gelmişti. Bunu çözmek için 1952 yılında Seul'un güneyinde bulunan 'Suwon' şerhine 'Ankara Okulu' adında bir okul açmıştı. Bir tabur sırf bu işe verilmişti. Bununla ilgili hikayeyi 'Ayla' ²¹ filminde görebiliriz. Ana-babasız yaşadığı onların hayatı hiç de kolay olmamıştır ama bu okul onlar için değerli bir yuva olmuştur ve Türk askerler onlar için babalık yapmıştır.

Görsel 3.22: Ön planda oturanlar soldan sağa doğru: Mr Kim, Piyade Yüzbaşı Selahattin Tümerk, ve Asteğmen Arif Akdoğan. Ankara Okulunda Grup fotoğrafı İzzet Keribar tarafından çekilmiştir, Suwon, 1956.

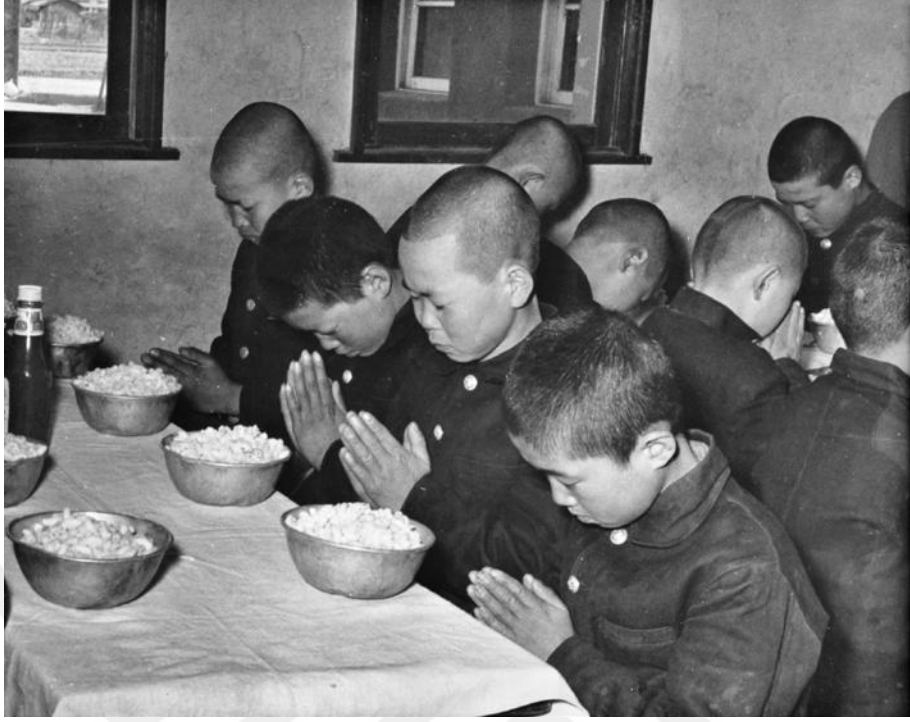
²¹HTML-17

Görsel 3.23: Ankara okulun sınıfından bir kare, Suwon, 1956.

Görsel 3.24: Okulu ziyaret eden Türk askerler için folklorik danslar yapan kızlar özel kıyafetleriyle, Suwon, 1956.

Görsel 3.25: Genç erkek öğrenciler yemekhanede yemek öncesi dua ederken, Suwon, 1956.

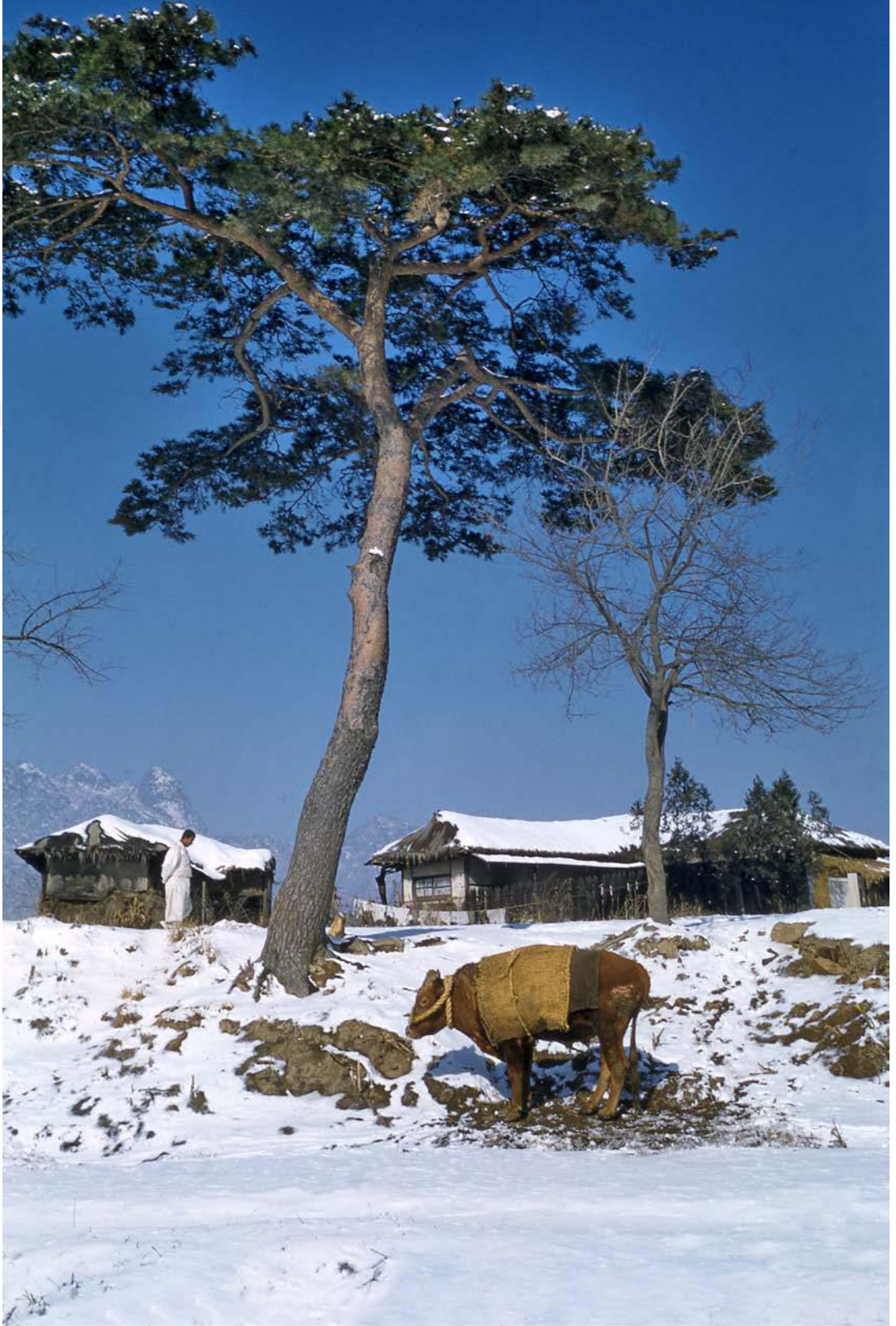
Görsel 3.26: Grup fotoğrafında gülümseyen çocuklar, Suwon, 1956.

3.3.3. Köy

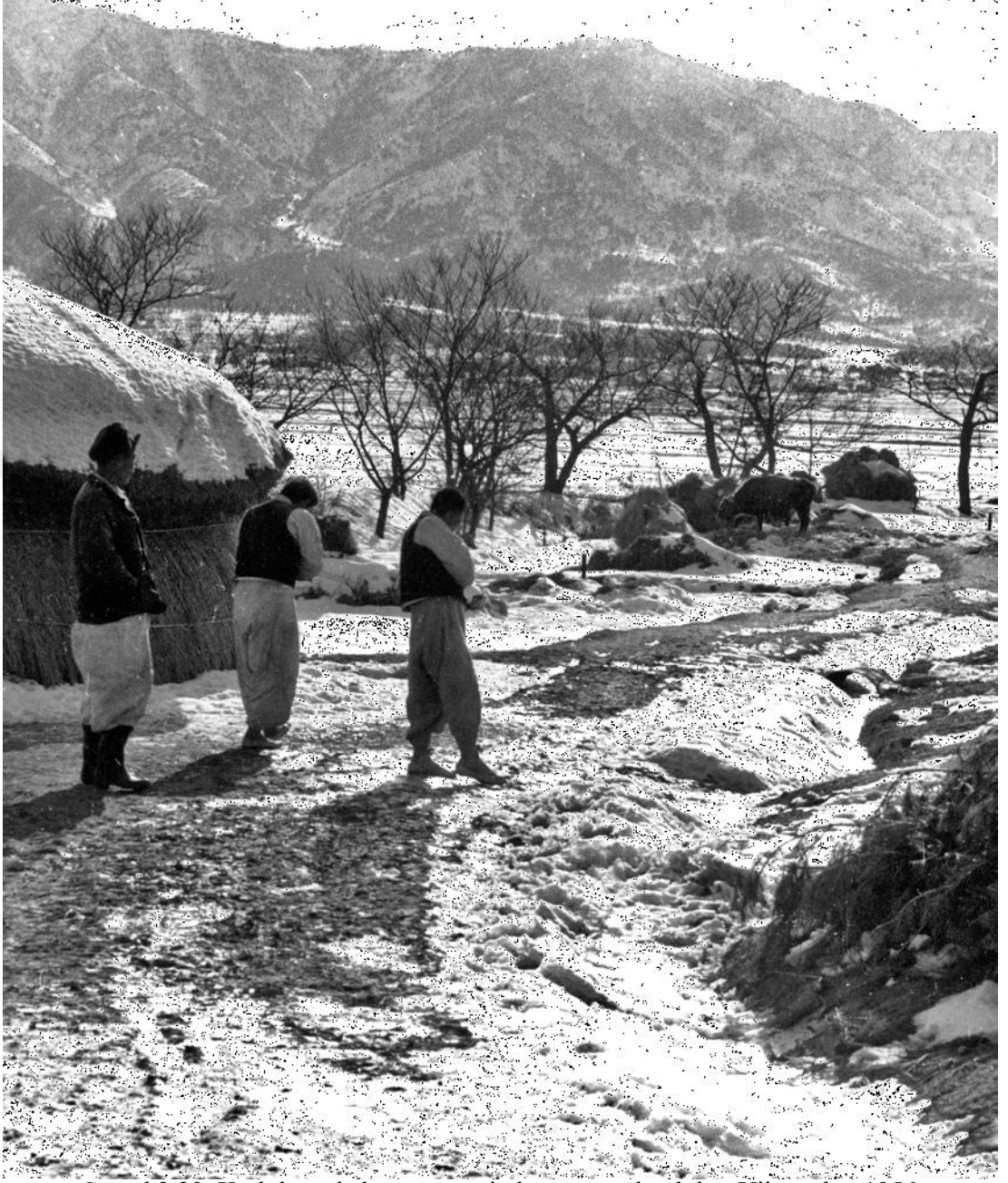
Şimdilere kıyasla bomboş arazilerin ve sayılı miktarda oldukça az insanın tarım ve hayvancılıkla uğraştığını görüyoruz. En çok yetiştirilen ürünün pirinç olduğu bellidir. Ve evlerin çatısı da pirinç sapından yapılmış. Her iki, üç senede bir çatı değiştirme işlemi yapılmaktaydı. ‘Pumasi’ sistemi vardı. Herkes kendi tarlasında çalışırken fazladan insan gücü gereken dönem veya günlerde, bütün mahalle bir ailenin işine yardımcı olmak amacıyla bir araya gelip beraberce işi bitiriyordu. Daha sonra da bir başka ev için yine beraberce çalışarak dayanışma içinde yaşamaktaydılar.

Görsel 3.27: Çatısı pirinç sapından yapılmış tipik Kore köy evleri, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.28: Bir tarlada kış manzarası, geri planda ‘BukhanSan’ adlı dağ, Atatürk’ün profili seçilebiliyor. Seul, 1956.

Görsel 3.29: Karlı havada kaygan zeminde yürüyen köylüler, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.30: Tugaya yakın köylerin birinde hasat zamanı, bütün köy halkı hep birlikte çalışıyor, Uijeongbu, Eylül 1956.

Görsel 3.31: Ocağı yakan yaşlı adam, Uijeongbu, 1956.

3.3.4. Bayram

Yılda en önemli iki bayram vardı. ‘Çuseok’ Hasat Bayramı, ve ‘Seol’ Yılbaşı. Çuseok sonbaharda kutlanmaktadır. Tarih olarak Eylül sonuna denk gelir. Seol veya Seolnal *-yılbaşı günü-* olarak anılan bayram da Şubat ayında kutlanır. Kore kültüründe iki ayrı takvim mevcuttur. Resmi işler batıdan edinilen normal takvimine göre planlanırken, geleneksel bayramlar ve mevsimsel 24 özel gün, daha çok Çin’den edinilen ay takvimine göre hayata geçer. Bu fotoğraflardaki hava şartlarının karlı ve soğuk olması sebebiyle bunun bir yılbaşı olduğunu kolayca tahmin etmek mümkün.

Çocuklar o dönemde her ne kadar yoksul ve kalabalık bir aile yapısına sahip olsa da bayramlarda doyurucu öğünlerin yanı sıra yeni ve renkli kıyafet ve ayakkabılar hediye alır. Dolayısıyla bu tür kutlamalar çocukların hevesle bekledikleri en keyifli günlerdir. Hediye alınan kıyafetler iyice saklanıp sonraki bayramda tekrar çıkarıp giyindiği için beden ölçüsü olarak küçülür ve ayakkabı da çoktan bir sonraki bayrama kadar eskirdi.

Görsel 3.32: Geleneksel Kore Bayramında kışın karda şık giyimli köy halkı ve çocuklar, Uijeongbu 1956.

Görsel 3.33: Kore’de bir zamanlar tahterevalliye benzeyen -zıplamalı- geleneksel ve popüler bir çocuk oyunu, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.34: Açık havada oynayan köy çocukları, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.35: Kore Bayramında soğukta evden sarkan buz sarkıtları arasından poz veren çocuklar, Uijeongbu, 1956.

3.3.5 Caddeler

Japonların Korelilere miras bıraktığı batı stilli binalara halen Seul ve diğer şehirlerde rastlanmak mümkündür. Bu tarihi mimari unsurlar önemli ölçüde merkez yol güzergahlarında konumlanmış bulunmakla birlikte şu an çok daha kalabalık yayalar ve etraflarında yüksek binalarla çevrelenmiş durumdadır. O dönemde Seul, sadece Han nehrinin kuzeyindeydi şimdi ise Han nehrinin güneyi dahil her tarafa kat kat yayılma ile kent genişlemiştir. Saraylar ve sur kapıları her savaş sonrasında bakımdan geçiyordu. Eski dükkan tabelaları şimdiki yeni nesil Korelilerin ilgisini kuvvetle muhtemelen kendine çeker çünkü bazı kelimeler şu an mevcut olandan farklı.

Görsel 3.36: 1925 yılında Japonlar tarafından yapılan Seul tren istasyonu, Seul, 1956.

Görsel 3.37: Seul'da ana caddelerin birinde, Seul, 1956.

Görsel 3.38: Seul sokaklarından manzaralar, Seul, 1956.

Görsel 3.39: Seul'dan sokaklarında satıcılar, Seul, 1956.

Görsel 3.40: Seul'un ana caddelerinden insan manzaraları, Seul, 1956.

Görsel 3.41: Dongdaemun (Seul'un Doğu kapısı) civarında tramvay ve sokaklar, Seul, 1956.

Görsel 3.42: Berber, tesisatçı, dondurmacı, radyo tamircisi dükkanları ve tabelaları. Yeri bilinmiyor, 1956.

Görsel 3.43: Soğuk çay satan kız ve dükkan sahipleri. Yeri bilinmiyor, 1956.

Görsel 3.44: Dükkanlarda satılan şekerler, yeri bilinmiyor 1956.

3.3.6. İnsanlar

İzzet Keribar'ın o yıllarda çektiği tipolojideki insanlara şu an Kore'de rastlamak oldukça zor. İnsan yüzlerinin de değiştiğini görebiliyoruz. Bazı insanlar gerçekten yabancı gibi duruyor. Ama küçük çocuklara baktığımızda şimdiki yeni nesil çocuklara oldukça yakın diyebiliriz. O zamanda insanlar sert yaşam koşulları sebebiyle çabuk yaşlanıyordu.

Görsel 3.45: Geleneksel Kore şapkası giyen yaşlı bir Papa - san, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.46: Tugaya yakın köylerin birinde uzun piposuyla kameraya bakan bir Papa – san, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.47: Tugaya yakın köylerin birinde tarlada çalışan yaşlı bir adam, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.48: Tahıl ürünleri taşımaya mahsus semeriyle fotoğrafçıya gülümseyen yaşlı bir adam, Seul, 1956.

Görsel 3.49: Tugaya yakın bir köyde sepetin içinde oturan birkaç aylık bir bebek, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.50: Lastikli ayakkabıyla oynayan çocuk, su oldukça temiz. Yeri bilinmiyor, 1956.

Görsel 3.51: Büyükanne ve torun, yeri bilinmiyor, 1956.

Görsel 3.52: Bir köy evinde topluca oturan aile fertleri, Uijeongbu, 1956.

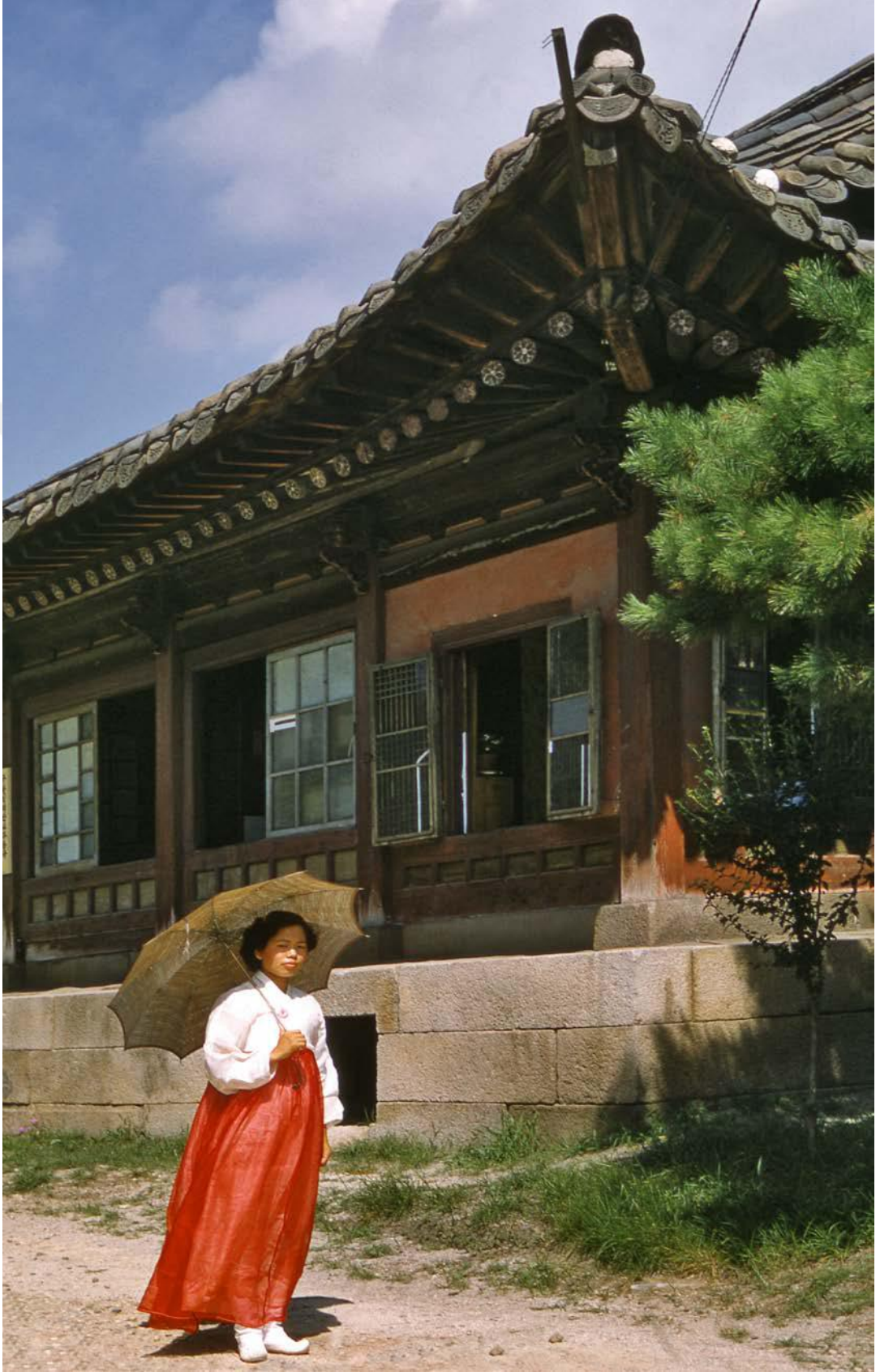
Görsel 3.53: Seul'da pazarda elinde horoz tutan genç bir delikanlı, Seul, 1956.

Görsel 3.54: İncheon’da kalabalıkta sıkışan yaşlı kadınlar, İncheon 1956.

Görsel 3.55: Bebekli annelerin göğüslerinin açıkta bulun ması o yıllarda toplum tarafından herhangi bir şekilde ayıp olarak algılanmazdı, yeri bilinmiyor, 1956.

Görsel 3.56: Seul’da küçük bir tapınakta genç bir Koreli kız, Seul, 1956.

Görsel 3.57: Kore insanların İzzet Keribar tarafından kayıt altına alınanları, yeri bilinmiyor, 1956.

3.3.7. Asker Ve Kore Yolculuğu

İzzet Keribar'ın o döneme ait az sayıda Türk asker fotoğrafları kalmış olabilir, muhtemelen bunların çoğunu o askerlere hediye olarak verildiğinden belki de bunların negatiflerini de fazla önemsememiş olabilir. Birleşmiş Milletler Ordusu Barış Gücü olarak Kore'ye gelenler Kore'nin çetin hava şartlarına alışmakta zorlanmış olabilirler, çadırda kalmak zaten başlı başına bir zordu. İzzet Keribar'ın çalışması dönüş yolculuğunun sonundaki İzmir limanına kadar devam eder, son fotoğrafta o dönem Türkiye'nin Kore'ye nazaran çok daha parlak bir ülke olduğunu karşılamaya gelen insanlardan anlamak mümkün. Yolculuk nereden nereye...

Görsel 3.58: Trenle yolculuk yaparken, Seul, 1956.

Görsel 3.59: Tugayın askeri bir eğitimi esnasında, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.60: Askeri eğitim, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.61: Askeri bandodan bir müzisyen, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.62: Askerler güreş tutarken, Uijeongbu, 1956.

Görsel 3.63: Türkiye’den Kore’ye kadar Türk askerleri taşıyan gemi, MS Blatchford²², İzmir, 1956.

²²HTML-18

Görsel 3.64: Kore dönüşü İzmir rıhtımında karşılaşma merasimi, İzmir, 1957.

Görsel 3.65: Kore dönüşü İzmir’de karşılaşma merasimi, İzmir, 1957.

3.4. İzzet Keribar’ın Türk Fotoğrafındaki Yeri

Savaştan hemen sonra ve her an yeniden çatışmaların patlak vereceği düşünülerek Kore’ye Türkiye’den gönderilen binlerce Mehmetçik’ten biri olan ve yabancı dil yeteneğiyle orduda tercüman olarak görevlendirilen İzzet Keribar’ın uzun ve tutku dolu fotoğraf macerası, yaşamının sonraki dönemlerinde de yoğunlaşarak sanatına yön vermiştir. Olgunluk döneminin zirvesinde ve sanatsal kariyerinin en keyifli döneminde “Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Kültür ve Sanat Büyük Ödülü” kendisine fotoğraf dalında verilmesine layık görülmüştür. Bu elit ödülü alan sadece sınırlı sayıda sanatçıdan biri olacak kadar kariyerini çizgi üstü seviyeye çıkartan değerli üstat İzzet Keribar; sosyal belgesel fotoğraf alanındaki erken dönem çalışmalarına Kore’de başlamıştır.

Görsel 3.66: 2018 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri’nde Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan’ ın elinden aldı.²³

²³HTML-19

İzzet Keribar’a kimi röportaj ve canlı yayında iltifat olarak kendisinin çok sayıda yabancı dil bildiği ancak bunların arasında ona en iyi yakışanın ve onun en iyi bildiği dilin “fotoğrafça” olduğu esprisi yapılmaktadır. İzzet Keribar doğuştan gelen doğal yeteneğiyle, büyük bir merak ve coşkuyla başlangıçta bir hobi olarak kendini yönelttiği fotoğraf sanatında uzun yıllar boyunca edindiği birikimin meyvelerini belki de son yirmi yılda almaya başlamıştır. Büyük bir disiplinle düzgün ve güncel tuttuğu arşivlerinden şahsen derlediği ya da editör yahut küratörlerce derlenen sergi seçkileri, fotoğraf kitapları veya dijital gösterileri için zengin içerikli kalıcı yapıtlara dönüşmüştür. Böylelikle İzzet Keribar, Türk Fotoğraf Sanatının ana akımı içinde ön plana çıkmış ve kendisine ait karakterli duruşuyla anında ayırt edilerek görselleriyle yurt içinde ve dışında tanınmaktadır. Ayrıca İzzet Keribar kavramsal anlamda yapıtlarını çağdaş fotoğraf sanatının uğradığı dönüşüme de başarıyla adapte edecek kadar cesur ve başarılı denemeler yapmaktan da çekinmemektedir. Bu türdeki başarılı dönüştürme çabaları da yeni jenerasyon sanatçılar tarafından ilhamla karşılanmakta olup, dolayısıyla İzzet Keribar’ın tüm eserleri müze ve galerilerde gerekli ilgi ve takdiri bu anlamda görmektedir.

Beyefendi ve paylaşımcı kişiliği ile ve herkes tarafından sevilmesiyle kendisi: Türkiye’nin her yerinde gerçekleştirilmekte olan fotoğraf etkinliklerinden yoğun bir biçimde; başta söyleşi, paneller ve ardından da yarışma jürileri olmak üzere, üyelik teklif ve davetleri almaktadır. Adeta bir görevmiş gibi 7-24 bireysel fotoğraflama ödevleri çıkartan İzzet Keribar, bu yoğun programları sayesinde Türk Fotoğraf Sanatının içinde kendisini güncel, zihnini dinç tutabilmekte ve sürekli aktif biçimde sanatsal varoluşunu ortaya başarıyla koyabilmektedir.

Görsel 3.67: İzzet Keribar'ın Akdamar sergisi²⁴, Londra, 2019.

Covid 19'un kapalı kapılar içinde insanları evlerinde tutsak ettiği günlerde bile adeta bir delikanlı gibi yaşının getirdiği sağlık riskleri de bilinçli biçimde göze alarak çekmiş bulunduğu "Sokağa Çıkma Yasağı Altındaki İstanbul 2020" serisi, pek çok genç ve yetenekli fotoğrafçıya meydan okuyacak derecede çarpıcı ve kuvvetli öğeler içermektedir.

Aileden köklü bir mesleğe sahip olmasına ya da gerçek işi olmamasına rağmen fotoğrafçılığı kendine kariyer edinen yani sevdiği bir hobiye bir mesleğe çevirerek para kazanan fotoğrafçılar elbette olmuştur ve olacaktır. Ancak belki de İzzet Keribar'ı bu kategoride yer alanlardan ayrılan en önemli fark: Onun bir maraton koşucusu gibi azimle sürdürdüğü disiplindir.

Ayrıca çalışmakta olduğu fotoğraf konularını uzun vadelere yaymış olması keza defalarca aynı mekanlara *-uzak ya da yakın mesafe ayırt etmeden ve bütçe kaygısı bulunmaksızın-* farklı ışık, mevsim ve atmosferik koşullarda gitmiş ve konularını belgelemiş olması onun ne denli prensip sahibi bir kişiliği olduğunun göstergesidir.

²⁴HTML-20

Özetle, her zaman İzzet Keribar'ın Türk Fotoğrafında kapladığı büyük yer ve onun kişiliğine duyulan sempati yadsınamaz. Kendisi başta güncel ve kavramsal sanat olmak üzere, farklı disiplinlerdeki sanat kollarını yakından takip ederek Türk Fotoğraf Sanatına yenilikler armağan eden “Doğrudan Fotoğraf” ekolünün Türk fotoğraf sanatındaki en önemli referanslarından biridir. Dolayısıyla onun fotoğraflarının gözlerin ötesinde bir yerlere hitap ettiğini düşünmek yanlış olmaz.

Görsel 3.68: Renkli Türkiye sergisinde İzzet Keribar²⁵, İstanbul, 2017

²⁵HTML-21

4. İZZET KERİBAR'IN KORE GÜNLERİNİ ANLATAN RÖPORTAJI

İzzet Keribar uzaktan erişim röportajı - 25 Kasım 2020 İstanbul / Shi Woon Choi

Başlamadan önce size teşekkür edeyim bu fırsatı yarattığınız için, hayatımın çok önemli bir senesini konuşacağız şimdi birlikte, ben ayrıca küçüklüğümden beri coğrafya düşkünü, seyahat meraklısı ve Kore hayranı olduğumu hemen eklemek istiyorum. Bilindiği gibi Kore savaşı 25 Haziran 1950'de başladı ve ben o günden itibaren olup bitenleri büyük bir merakla izlemiştim, birazdan sorularınızı yanıtlarken bunları detaylıca da anlatacağım. Düşünün, o hayatımı o kadar etkileyen bu maceranın üzerinden tam 65 yıl geçti...

01/ Fotoğrafa ilgi duymanızda ağabeyinizin etkisi olduğunu biliyoruz, bize o dönemden kısaca bahseder misiniz?

Ben çok şanslı bir çocuktum, çok iyi bir ağabeyim vardı ve benden sekiz dokuz yaş daha büyüktü, İstanbul'u bana tanıtan kişi de o oldu. Biz Taksim'de yaşıyorduk ve varlıklı bir ailenin çocuğuyduk ama ailemiz bizi İstanbul'un tarihi yerlerine pek götürmezlerdi, beni bu mekanlarla tanıştıran kişi ağabeyim olmuştur.

Beraber İstanbul'un tarihi yarımadasını, surları gezerdik ve onun yanında hep fotoğraf makinesi olurdu, ben de “benim de fotoğraf makinem olmalı” diye düşünürdüm.

O zamanlar 14-15 yaşındaydım. 16 yaşında haftalıklarımdan biriktirip 35 mm'lik makinemi aldım(Regula) ve 17 yaşına geldiğimde de ağabeyimde benzeri olan ve çok istediğim F:2 Summitar Objektifiyle Leica III f 'yi babam “Lise Bitirme” hediyesi olarak aldı. Zaten hala bende bulunan ve Kore'de kullandığım o güzel makineyi de size göstermek için yanımda getirdim.

Fotoğraf çekmeye böyle başladım. Benim için zamanımı ve enerjimi alan büyük ve önemli bir hobi oldu, önce tabii siyah beyaz, sonra dia çekmeye de alıştım ve o günden itibaren hiç durmadım.

02/ Fotoğrafa bilinçli olarak yönlendiğiniz yıllarda kendinizi geliştirmek için neler yaptınız?

Fotoğraf çekmek adına ağabeyimden aldığım bilgiler dışında pek bir bilgi almadım. Yalnız ağabeyimde kitaplar vardı, özellikle Leica ile ilgili, nasıl kullanmak gerektiği hakkında. Ve dönemin iyi fotoğrafçıların (Ernst Haas, Philippe Halsman, Doisneau, Bresson, Brassai, Ronis, Riboud) gibi isimlerden özellikle siyah beyaz güzel fotoğraf örnekleri gördüm ve inceleme fırsatı buldum. O zamanlar kullanılan makinelerle neler yapılacağı hakkında çok fazla bilgim yoktu bugünkü makinelerde pek çok fonksiyon otomatiktir, diyafram, otomatik ISO, geri sarma gibi daha birçok şey, üstelik günümüzde dijital sistemde film ve de banyo parası da ödemiyoruz. Bizim o yıllarda en büyük sıkıntımız film bulmaktı Türkiye’de ve tabii o filmlerin parasını vermek ve banyo ettirmek gerekiyordu.

Çünkü kolay değil, hem film alıyorsunuz hem negatif banyo ettiriyorsunuz, ondan sonra bu negatifleri görmek için bir de kartta büyütmek lazım, ağabeyimin kitaplarından çok faydalandım ve iki üç sene içinde baka baka ve taklit ederek, ağabeyimin de önerilerini dikkate alarak az çok fotoğraf çekmeyi öğrendim diyebilirim.

Fakat asıl fotoğraf çekmek üzerine büyük deneyimim Kore’de oldu.

03/ İlk yıllarda hiç karanlık oda deneyiminiz oldu mu?

İlk yıllarda İstanbul’da hiç karanlık oda çalışması yapmadım, fakat Kore’ye gittiğim zaman iş değişti çünkü Kore’de fotoğraflarımla önce arkadaşlarım ondan sonra üstsubaylar, yüzbaşılar, binbaşılar , albaylar benimle ilgilenmeye başladı.

Derken Paşa bile “Kim bu fotoğraf çeken İzzet Keribar.” diye sorar olmuş, bir zaman sonra fotoğrafçılığım tanınmaya başlandı, oraya tercüman olarak gittim ama fotoğrafçılığım bu görevin önüne geçti ve herkes beni fotoğrafçı tercüman olarak algılamaya başladı, Fakat sadece fotoğraf çekmek yetmedi, bir gün Paşa beni çağırdı “Teğmenim farkındayım siz burada çok güzel fotoğraflar çekiyorsunuz ama bu yeterli değil, burada İstihbarat Bölüğünde bir laboratuvar kuralım.” dedi. İyi de laboratuvar kurmak kolay değil bu malzemeleri kimler verecek?

Tabii ki Amerikalılardan istedik. Fakat benim o günlerde artık karanlık oda tecrübem vardı, çünkü bütün çekilen fotoğrafları ve negatifleri hem kendimize hem de oradaki subaylara, üstsubaylara veriyordum, albaylara, Paşaya birer Kore Hatırası albümü hazırlamaya başladım, çektiğim fotoğrafları albüm şeklinde teslim ediyordum ve bu işleri nerede ve nasıl hallediyordum diye soracaksınız, Amerikan Eight Army (8. Ordu) genel Karargahı’nın fotoğraf laboratuvarları Seul’daydı (PX – Post Exchange) yani askeri kantinin hemen yanı başında haftada üç gün gittiğim bir fotoğraf laboratuvarı vardı.

Burası Amerikan Ordusu tarafından işletiliyordu ama çalışanları Koreli idi ve oradaki Koreli arkadaşlarla çalışırdık, yan yana dizili agridisörlü dört beş tane karanlık oda vardı, negatif yıkama işini Mr. Kim yapardı, negatifler çıktıktan sonra kurutulur ve az sonra ben agridisöre geçerdim ve büyütmeleri kendim yapardım, Mr. Kim bana bu işi iki kere öğretti, fakat negatifleri ben hiçbir zaman kendim yıkamadım.

Paşamızın önerisi üzerine biz bu işi artık Tugayımızda da yapmak istediğimizi bildirdik. Oradan ayrılmadan bana bu defa negatif yıkama işini de öğretti. Bir zaman sonra Amerikalılar bize çok güzel ve yeni iki agrandisör ile başka karanlık oda malzemeleri gönderdiler, Seul'da ilk 6 ay Mr. Kim'in hocalığıyla edindiğim tecrübe sayesinde çalıştırmaya başladım. Böylece artık kendi laboratuvarımız oldu.

Benim deneyimim bu kadar oldu. Ben hayatımda karanlık odada birkaç defa daha çalıştım, 1984-85 yıllarında arkadaşım Mehmet Kısmet'in evinde renkli fotoğraf basmak için, birkaç kez karanlık odaya girdik. Orada da çalıştım, ancak bu Kore ile ilgili siyah beyaz fotoğrafların çoğu Seul'daki laboratuvarında basıldı. Orada saatler geçirdiğimi hatırlıyorum. Bir şey daha eklemek isterim; Kore'deyken sadece siyah beyaz çekmiyordum. PX'lerden satın aldığım ve o zamanın en iyi renkli film olan Kodachrome 50 ASA da kullanıyordum. Processing(Yani banyo) parası dahil olduğu için çekilen bu filmleri ek ücret ödmeden Hawaii'de Kodak laboratuvarına gönderiyorduk. Koleksiyonumun önemli bir kısmı bu dia pozitiflerden oluşuyor.

04/ Kore'ye gitmeye nasıl karar verdiniz? Ailenize bu durumu bildirmiş miydiniz?

1955 yılında Ankara'da askerliğime başladım, Tankçı yedek subay olarak Tank Okulunda görevdeydim, Ayrıca İngilizce imtihanını kazandığım için tercümandım. Sanıyorum ki 1956 herhalde yılının Mart ya da Nisan ayında olacak bir gün, yüzbaşımız sınıfa girdi ve dedi ki "Bu sene Kore'ye gitmek üzere tercümanlara ihtiyaç var, sizden de Kore'ye gitmek için gönüllü olmak isteyenler olur mu? Size 24 saat düşünme mülhleti veriyorum." dedi.

Ben hemen ayağa kalkıp dedim ki “Yüzbaşım benim Kore’ye gitmek için düşünmeye ihtiyacım yok, benim adımlı hemen yazabilirsiniz.” demiştim.

Çünkü Kore’ye gitmeyi çok istiyordum. Yüzbaşı dedi ki “Emin misin, böyle bir kararı almadan önce ailene danışmak istemez misin?” ben de böyle bir fırsatı yıllardır beklediğimi söyledim ve bu göreve yazıldım. Küçük yaşlardan beri, bende her zaman seyahat tutkusu vardı. Seyahate gitmek istiyordum bütün risklere rağmen askerliği yurt dışında bize göre çok egzotik bir ülkede yapmak isteğim vardı. Bu arada şunu da hatırlatmak istiyorum, size 1956 yılı Soğuk Savaş’ın en sıcak günleriydi Sina Savaşı(Süveyş Krizi) 1956’da oldu, Budapeşte’nin Ruslar tarafından işgali 1956’da oldu. O zaman hakikaten pek çok açıdan çok tehlikeli bir dönemdi, Çinliler her an Güney Kore’ye saldırabilirdi, herkes tekrar savaş çıkacak diye düşünüyordu, daha Pan Mun Jeom²⁶ Ateşkesinin üzerinden sadece üç sene geçmişti, dünya tekrar alevlenebilirdi ama bütün bu risklere rağmen bu askerliğimi Güney Kore’de yapmayı göze aldım.

O akşam anne babama telefon ettim, annem tabii çok heyecanlandı ama babam dedi ki “Bırak, bir şey olmaz, gitsin gelsin, ülke görsün, çok tecrübe edinecektir” ve hakikaten de öyle oldu, ben kendim karar verdim hiçbir zorunluluk yoktu, gönüllü olarak görev aldım.

05/ Gitmeden önce Kore hakkında ne tür bilgilere sahiptiniz, orada nasıl bir manzara ile karşılaşacağınızı düşünüyordunuz ?

Bilindiği gibi 1955-56 yıllarında bugünkü gibi internette araştırma imkanları yoktu, Kore hakkında bütün bildiklerim ağabeyimden öğrendiklerim, okulda coğrafya dersinde öğrendiklerimdi. Fakat coğrafyaya çok meraklı olduğum

²⁶Seul’un yaklaşık 60Km kuzeyinde bulunan, Kore Savaşı Ateşkes Komitesinin olduğu bölge.

için araştırıyordum, örneğin Incheon'u da Busan'ı da, Pyongyang'ı da biliyordum, Seul'u de biliyordum, oranın savaşta kaç kere el değıştirdiğini de biliyordum, Mac Arthur'u de hep bilirdim. Çünkü oradaki savaş hakkında haberleri de 16-17 yaşlarımdan itibaren çok yakından takip ediyordum.

Kore'deki ve Uzak Doğu yapılarının ve tapınakların çatıları bombe şeklindedir örneğin o mimariyi görmeyi çok merak ediyordum, bir de Uzak Doğu insanların bize göre farklı yani çekik gözlü olması ilgimi çekiyordu.

06/ Gitmek için ne tür hazırlıklar yaptınız? Yanınıza ne tür kamera aldınız?

Sahip olduğum III F Leica'mın objektifi 50mm idi, 50mm bugün de biliyoruz ki güzel bir objektif ama yetersiz bir objektif. Bugün normal bir kamerası olan birinin ya bir zoom'u vardır, ayrıca geniş açılı, orta bir 24-70 gibi bir zoom'u var. Ayrıca bir de uzun teleobjektifimiz var. Kore'ye gittiğimde bize ödenen az miktardaki haftalıklarımızdan ve ailemin zarf içinde gönderdikleri -kimi zaman da hırsız tarafından çalınan- dolarları biriktirip, yani şöyle 100-200 dolar biriktirdikten sonra kendime iki tane Canon objektif aldım, bir tanesi 35 mm 2.8, bir tanesi 85 mm portre 1:1,8 objektifi aldım, aslına biraz ağırdı ama o yıllarda onları taşımak sorun değildi. Bunları Seul'daki Amerikan PX'inden almıştım, Bu PX'ler bizim için bir cennetti ... Türkiye'de hiç görmediğimiz malzemeleri orada görüyorduk hatta orada Leica'nın yeni çıkan M modeli de vardı ama ben makinemden memnundum.

Bir de ağabeyimin bana vermiş olduğu - bazı fotoğraflarda görebilirsiniz - üç objektifi bir arada kullanmayı mümkün kılan bir aparatı vardı, ve tabii ki çok gerekli olan bir de Universal Vizör de satın aldım, Kore'de kaldığım bir yıl boyunca hep bu sistemle fotoğraf çektim.

07/ Yolculuğunuz nasıl geçti?

Uzun bir yolculuktu, 22 gün gemiyle gitmek bayağı uzun bir yolculuk, sadece gidiş değil Kore'den dönüşümüz de bir bu kadar uzun oldu. Dönüş biraz sorunlu oldu çünkü Süveyş Kanalı savaş yüzünden kapatılmıştı. Ancak arada kanal kısa bir süre açıldı. Amerikan troop (askeri birlik taşıyıcı) dediğimiz MS Blatchford²⁷ gemisiyle İzmir'den yola çıktık, Kızıldeniz'de uçan balıkları görme şansımız oldu. Kızıldeniz'de bir kum fırtınasına yakalandık, Hint Okyanusu'nda çok büyük bir fırtınaya yakalandık o koca geminin bir sağa bir sola yattığını çok iyi hatırlıyorum. Yolculuk boyunca bir tek Yemen, Aden'de mola verdik birkaç saat ve bizim gemiden çıkmamıza müsaade etmediler.

Bir de Kızıl Deniz'de Mekke'nin karşısında gemi durdu ve toplu bir namaz kılındı. Daha sonra hiçbir yerde durmadık. Benim bir şansım oldu, ilk yolculukta bir Amerikalıyla arkadaş oldum ve o da beni tercüman olarak geminin hastane'ye tercüman olarak aldı. Tabii Temmuz ayında Ekvator'dan geçerken 40-50 derece bir sıcaklık olabiliyordu fakat hastanede klima vardı, ben o günden sonra yolculuk boyunca hep orada kaldım, orada küçük ve pek manzarası olmayan ama kliması olan bir kamarada kaldım. Gemide yemekler çok iyiydi, yemeklerimizi subaylar kulübünde yiyorduk. Geceleri hamakta uyuyorduk. Ve bu şekilde hiç mola vermeden Singapur'un, Tayvan'ın ışıklarını da uzaktan gördükten sonra yağmurlu ve gri bir günde İncheon'a²⁸ vardık.

Burada demirledikten sonra yolculuğun son kısmı biraz zor oldu çünkü Türk Tugayına varmamız aşağı yukarı bir tam gün sürdü, GMC kamyonlara binip gittik ve bir gün süren yolculuktan sonra oraya vardık. Vardığımızda gördük ki bizden önceki 6. Tugayın askerleri ve subayları hala oradaydı. Bize onların çadırlarına

²⁷HTML-22

²⁸Kore'nin başkenti Seul'un batısında 30Km uzaklıkta bulunan, Seul'un deniz kapısı görevi yapan şehir.

gidip anlaşıp orada yatacak yer bulmamız ve 10 -15 gün bu şekilde idare etmemiz gerektiği söylendi. Biz de 6.Tugayın dönüş yolculuğu günü gelene kadar bu kalabalık bir şekilde çadırları paylaştık.

08/ Kore'ye gittiğinizde orada umduğunuz gibi olan ya da olmayan yahut sizi şaşırtan şeyler nelerdi?

Kore'ye gittiğimizde tugayımız Seul şehrine uzak bir yerde, Uijeongbu'ya yaklaşık 30-40 km uzaklıktaydı. Uijeongbu kasabası günümüz Kore'sinde metroyla Seul'dan 20 dakika mesafededir, Kore'ye tekrar 50 yıl sonra gidip bunu denedim, hatta 2014 yılında bir kez daha gitme imkanı buldum. Ne var ki 1956 yılında askeri ciple Uijeongbu'dan şehre yolculuk toz toprak içinde, virajlı ve engebeli bir yolda ve neredeyse 2 saat süren zor bir yolculuktu. Hatta gece yolculuklarımızda birkaç kez kaza geçirdik. Bir defasında Dodge bir kamyonette gece yolculuk yaparken şarampole ve dereye yuvarlandık.

Hafif atlattık diyebilirim. Tugayda iken Kore'ye dair ve Korelilere dair bir şey anlamamızın imkanı yoktu, ancak şehre gittiğimizde Kore'ye dair daha net fikir edinebiliyorduk. Seul'a biz subay olarak bir askerin kullandığı ciple gidiyorduk yapılacak işler olduğu için ve her zaman gezmeye gitme imkanı bulamıyorduk ama yine de her defasında çok fakir ve bombalanmış bir Seul manzarasıyla karşılaşılıyorduk. Seul bugünkü haliyle ilgisi olmayan harap halde, biraz da perişan bir şehirdi. Bombalanmış köprüler halen öyle duruyordu . Özellikle Yeong Deung Po'yu çok fakir ve harap olmuş bir yer olarak hatırlıyorum. Fakat Japonların 1925'da yaptığı bazı güzel binaları da hatırlıyorum, eski duran ve bombalanmamış çok güzel bir tren istasyonu vardı. Ayrıca uzaktan fark edilen Diet Building'i, Chosun otelinin eski binasını da hatırlıyorum.

Ne var ki şehirde savaşın getirdiği fakirlikle başa çıkabilmek için hırsızlık yapan küçük çocuklar vardı. Bu çocuklar belki de birileri tarafından eğitilmişlerdi

Çünkü o kadar profesyonellerdi ki Şehre indiğimizde bize ‘cipinizi baŐıboŐ bırakmayın! alarlar’ diye tembihliyorlardı. Bizim bu kk serseri çocuklar yüzünden bir keresinde baŐımız derde de girdi, Şehre girerken dar bir virajda bize taş fırlattılar onlardan bize çarpan taŐı bizim Őoför yerden toplayıp onlara geri atmaya kalkınca karŐıdan gelen ve Koreli bir generali taşıyan başka bir cipin camını kırdı, bu nedenle trajikomik bir olayda karakolluk olmuŐtuk.

09/ Oradayken Kore insanıyla, yaşam tarzıyla nasıl etkileŐiminiz oldu?

Biz Kore’deki insanlardan uzaktık, Şehre iki saat mesafede olduğumuz için haftada birkaç kez bile gezmeye gitmek zordu, bu nedenle biz Kore halkını pek iyi tanıyamadık, yemeklerini bile bir iki kez deneyebildik o kadar.

Bizim askerde yediğimiz yemekler Amerikalıların tedarik ettiği malzemelerle tugayda yapılırdı. Hatta hatırlıyorum Ramazan’da çok güzel pide yapıldı, o kadar beğenildi ki ondan sonra hep pide çıkmaya devam etti. Bizim Korelilerle asıl iletişim kurma yerimiz Seul değil, evre kylerdi. Bu köyler eski kylerdi ve benim o hep ilgimi çeken yuvarlak çatılı evlerin, daha çok yaşlı kadın ve erkeklerin, kadın ve çocukların yaşadığı mekanlardı, erkek nüfus muhtemelen savaş yüzünden çok azdı.

Köyler çok fotografik mekanlardı ve ben bu seyahatte en iyi fotoğraflarımı Leica’mıla beraber bu köylerde çektim portre objektifi ile çünkü oralarda çok enteresan tipler vardı. Erkeklerin başlarında tipik Kore Őapkaları, biliyorsunuz at kılından yapılan, ağızlarında uzun pipolar, kadınların göğüs hizasında kurdele bağlanmış geleneksel elbiseleri...²⁹

²⁹Genel adıyla Han-bok denilen Kore geleneksel kıyafet, özellikle kurdeleli st elbiseye Joe go ri adı verildi.

Bu fotoğraflar benim için çok önemli oldu. O insanlar şimdilerde de öyle mi geziyorlar köylerde bilmiyorum, belki ancak bayramlarda ya da festivallerde görürsünüz.

Bugün her şeyden önce o köylerin birçoğu kalmamış. 2002’de gittiğimde gördüm ki öyle bir köy kalmamış. Tugayda saat 16.00 olup da mesaimiz sona erer ermez havanın güzel olduğu zamanlarda hemen köye kadar yürürdük, yağmurlu havalarda karargahta kalır, satranç oynardık.

Pirinç tarlasından ağır bir koku geldiğini hatırlıyorum, köylerde etrafta dolaşan küçük siyah domuzcukları, pirinç sapından çatısı olan geleneksel köy evlerini ve elbette orada oturanları çok iyi hatırlıyorum. Biz orada iyi vakit geçirirdik ve bol bol fotoğraf çekerdim. Benim Kore’deki hayatla ve Korelilerle ilgili deneyimim bu şekilde olmuştur.

10/ Kore’ye gitmeden önce ne tür fotoğraflar çekmeyi tercih ediyordunuz, Kore’de daha çok ne tür fotoğraflar çekme imkanı buldunuz? Orada yaptığınız çekimlerin daha sonraki belgesel fotoğraf çekim tecrübenize herhangi bir katkı oldu mu?

Evet mutlaka olmuştur ve bunu hep söylüyorum: Kore benim için sadece bir yaşam tecrübesi değildir, fotoğraf tekniğimi geliştirme bakımından da çok etkili olmuştur.

Benim orada fotoğraf konusunda yetkin biri olduğum anlaşıldığı zaman ben hem kendime hem oradaki subaylara hem de Savunma Bakanlığı için fotoğraf çekmeye başladım, birkaç ay sonra beni Tugayın fotoğrafçısı olarak tayin ettiler, yanımda bir de astsubay vardı.

Dolayısıyla benim Tugay için yıl boyunca çektiğim fotoğrafların halen Savunma Bakanlığının arşivinde olması lazım, 1956-57 yıllarında çekilen Kore süreci fotoğraflarının çoğu tarafımdan çekilmiştir.

Tabii o zamanlar pozometre yoktu ama karanlık havada ya da bol ışıktaki ya da gece nasıl çekmek gerektiğini az çok öğrenmiştim. Ayrıca daha da önemlisi fotoğraf çekmeden önce kadraj düşünmeyi, portre çekmeden evvel insanlarla nasıl temas kurmak gerektiğini, bu fotoğrafların ileride iyi bir fotoğraf olup olmayacağını önceden sezmeyi, neyin fotoğraf olup neyin olmayacağını ben o yıllarda bu çektiğim yüzlerce fotoğraf sayesinde tecrübe ettim diyebilirim.

Çok daha fazlası vardı ama bende kala kala 250- 300 fotoğraf kaldı, maalesef bazı çekimlerimin negatifleri kayboldu. İleride fotoğrafta böylesi bir kariyerimin olacağını düşünseydim belki bu filmleri daha ciddi bir şekilde saklardım.

Her ne kadar Kore dönüşü fotoğrafa bir süre ara verdiğim de, o yıl hem insanlarla geçinme, hem bir hayat felsefesi edinme hem de yanınızda hiç tanıdık olmadan bir sene geçirmenin vermiş olduğu büyük bir tecrübe edindim ve bu tecrübe bu Kore macerası - çünkü bu benim için bir maceraydı- özellikle fotoğraf çekimimde hayatıma yön veren bir süreç oldu.

11/ Kore'deki çekimlerde ne tür insani durumlarla ya da sıra dışı durumlarla karşılaştınız anekdotlarınız var mı?

Beni o dönemde en çok etkileyen şeylerden bir tanesi fakirlik oldu. Çok büyük fakirlik vardı, şimdi sizin savaştan sonraki sefaleti anlamanıza imkan yok, onu yaşamanız lazım. Biz Kore'de fakirliği gözlerimizle gördük, beni en derinden etkileyen de bizim Tugaya yemek artıklarını almaya gelen köylülerdi.

Bazı kadınlar Tugayın arkasındaki mutfak kapısına yakın bir yerde tabaklarda ne kaldıysa yanlarında getirdikleri kovaya sıyıırırlardı, ben bunun fotoğrafını da çektim. Bir başka etkileyici fotoğrafım da su taşıyan ufak kız fotoğrafıdır, 15'er kiloluk su kovalarını taşıyan çıplak ayakla yürüyen minik bir kız. Şimdi bunları gördükçe ne kadar insanlara ders olması gereken bir döneme şahitlik ettiğimi hatırlıyorum.

12/ Kore'deyken çeviri ve fotoğrafçılık dışında başka görevleriniz de oldu mu?

Daha önce de anlattığım gibi bir süre sonra tugayda fotoğrafları laboratuvarında kendimiz banyo eder hale gelmiştik ama ben sık sık Seul'a gidiyordum çünkü tugay komutanı "Bundan sonra bizim film subayımız sen olacaksın." dedi. Ayrıca Karargahta "North Star" diye bir gazete çıkarılıyordu ve çıkardığımız gazete orada baskı makinesi bulunmadığı için teksirle çıkıyordu.

Amerikan birliğinden haberleri alıp tercüme ettikten sonra önemli haberleri manşete çıkarıp gazete hazırlıyorduk, dolayısıyla benim görevim hem gazete çıkarmak, hava raporları hazırlamak hem de fotoğraf laboratuvarının başında durmaktı.

Film subayı olarak haftada 5 tane 16 mm'lik film alıp gösterimini yapardık, filmleri Seul'dan alırdık, o zamanlar ne kadar popüler film varsa gidip Amerikalılardan alıp Tugaya getiriyorduk, yeni filmlerin afişlerini de getirip etrafa asardık.

Her akşam film seyrederdik, 'Trapez' gibi, 'Love is a Many Splendoured Thing' gibi ve filmlerin altyazısı olmadığı için subaylarımızın yanına oturup tercümeğe çalışırdık. Tugayda bu filmlerin de gösterildiği metal barakada büyük de

toplantı ve tören salonumuz vardı, Ayrıca oraya en az üç kez şov getirdiğimi hatırlıyorum.

13/ Fotoğraflarınız herhangi bir sansür sürecinden geçti mi ya da herhangi bir sıkıntı yaşadınız mı?

Fotoğraflarım herhangi bir sansüre uğramadı sadece bir kere başımdan bir olay geçti. Bir defasında 24. Amerikan Tümeni Generali helikopterle bizim karargaha geldi ve bütün törenlerde ve özel günlerde olduğu gibi görevli olarak kendimi kaptırmış fotoğraf çekiyordum.

Bandomuz aniden İstiklal Marşımızı çalmaya başladı. Bu esnada hiç durmadan fotoğraf çektiğim için bir Hakim Binbaşı tarafından İstiklal Marşı'na saygısızlıktan mahkemeye verildim. Bu başıma gelen tek vukuat ve en tatsız olaydı. Ancak olay büyümeden Kurmay Başkanımız Kurmay Albay Muhittin Atalay tarafından kapatıldı.

Hakim Binbaşıyla yakın zaman önce izinli olarak bulunduğumuz Japonya'da birlikteyken, kendisi benden tatilde olduğum bir gün, birlikte alışverişe gitmek ve ona çevirmenlik yapmamı talep etmişti fakat izinli olduğum için kabul etmemiştim . Binbaşı bu hatamı affetmedi.

14/ Kore'den dönüşte çektiğiniz fotoğraflara nasıl tepkiler aldınız?

Kore'den dönüşümde beni kahraman gibi karşıladı tüm akrabalarım. Yanımda getirdiğim fotoğraflarla bütün arkadaşlarıma küçük bir slayt makinesiyle gösteriler yaptım evde küçük ve beyaz bir perde kurup ve orada bulunanların bu çok farklı görüntülere nasıl hayret ettiğini hatırlıyorum, çünkü kimse orası hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

Kore'den dönünce 21 yaşında bir genç olarak çok süksam oldu, ama sonra bunlar çabuk unutuldu, bir iki ay sonra eşimle tanıştım, nişanlandık, evlendik, çoluk çocuğa karıştık, iş hayatı ve saire derken Kore fotoğraflarımın tekrar ortaya çıkması yıllar sonra oldu.

2000'li yıllarda hem siyah beyaz hem de renkli fotoğraflarımla iki kez sergi açtım, biri İFSAK'ta biri de Samsung sponsorluğunda farklı bir salonda, Ondan sonra 2014 yılındaki Kore ziyaretimde dönemin Türk Büyükelçisi fotoğraflarımla çok ilgilendi ve Seul'da bu eski fotoğraflarla bir sergi açmak istediler ama sanırım gerekli finansman bulunamadı. Ümit ediyorum ki bu fotoğraflarla henüz hayattayken ve yaşamış olduğum bütün detayları hatırlarken, örneğin Suwon'daki Ankara okulundaki günlerimizi, Türk Tugayının oradaki çocuklara nasıl yardım ettiğini, ve de bu tür pek çok olay hatıramdayken bu fotoğrafların sadece sergi değil belki de bir kitap haline getirilmesini çok isterim.

Bu konuda çok ümitliyim, çünkü bir zaman sonra ben de hayatta olmayacağım ve bu fırsat kaçırılacak. Geçtiğimiz yıllarda Türkiye'de 'Ayla' isminde bir filmi çekildi Bu filmde pek çok hata gördüm, keşke film çekilirken bana danışsalar, fotoğraflarımla ve orayı yaşamış biri olarak doğru bilgi ve hatıralarımla onlara yardımcı ve destek olurdum.

15/ Kore'de tanıştığınız kişilerle bağlantınızı sürdürmeyi başatabildiniz mi?

Ne yazık ki oradaki dostlarımızın çoğu hayatta değil, zaten Tugayda görev yapan askerlerin çoğu bizden yaşça büyük kişilerdi ve şu an hayatta değiller, oraya 30 tercüman gittik, hepsinin ismini hala sayabilirim size, fakat ne yazık ki birçoğu artık aramızda değil.

Ama Kore'de geçirmiş olduğum 13 ayın benim için önemini size anlatabilirim, bu seyahat benim hayat felsefem üzerinde çok etkili oldu, orada büyük

tecrübeler edindim, dünyadaki hayatların Türkiye’de yaşadığımız burjuva hayat gibi geçmediğini anlamama yardımcı oldu, dünyada bambaşka ve çok da zor koşulların yaşanmakta olduğunu görmeme vesile oldu.

Ayrıca bu seyahatin bana en büyük katkısı fotoğrafçılık mesleğinin insanlarla ilişki kurma açısından büyük bir kapı olduğunu anlamamı sağladı. Bugüne dek aldığım fotoğraf ödülleri yıllar boyu çalışmanın karşılığı ama aynı zamanda fotoğrafçılık sayesinde ben kıymetli arkadaşlıklar edindim, çünkü fotoğraf insanlarla paylaşmayı öğreten bir şey.

Ben bu fotoğrafları hem Türkiye için çektim, hem Kore için çektim ve onları hep paylaşma gayretinde oldum. Benim için müthiş bir macera oldu. Size ilginç bir hatıramı daha anlatayım: Seneler sonra Kore’ye gittiğimde Uijeongbu’ya gitmek için metro var dediler binip gittim sonra orada Tugayın yerini bulmak için bir taksiye bindim, kuzeye giden bir tren yolu vardı onu hatırladım ardından sola ve virajlı dağlık bir yoldan sonra vardık.

Nasıl buldum biliyor musunuz, Tugayın bulunduğu yamacın arkasındaki dağda Atatürk’ün yüz profilini hatırlatan bir oluşum vardı, orayı tekrar keşfettim ve orası olduğundan emin oldum. Geldiğim yerde askeri bir birlik vardı , kapıya gittim nöbetçi askerlere “merhaba” dedim, girmeyi denemedim. Etrafa baktım ne pirinç tarlaları ne köyler kalmış, her yer değişmiş...

Kore’ye gitmeden önce konsolosluga Türk Tugayının yerini sormuştum ama bilememişlerdi, İlginçtir yıllar sonra ben dağdaki Atatürk profilinden çıkardım tugayın yerini... Bir sene boyunca çadırda kaldığım Türk Tugayının yerini de böylece tekrar keşfetmiş görmüş ve Kore’ye kadar gitmişken, bu özlemi gidermiş oldum.

16/ Kore’ye bu kadar genç değil de daha olgun bir yaşta gitseydiniz sizce fotoğraflarınızda ne tür farklılıklar olurdu?

1980’de hızlı bir şekilde fotoğrafa geri döndüm, ayrıca yıllar içinde asıl işimin dışında başka hobilerim de oldu. Resimle, müzikle, pulculukla ve antikayla uğraştım. Fakat 1980 yılında tekrar fotoğrafçılık işine girince Kore’de öğrendiklerimin üzerine pek çok şey ekledim. Bir kere her şeyden önce fotoğraf tekniği değişti, makineler değişti. 2002 yılında Kore’ye tekrar gittiğimde yanımda Leica makinem yerine çok daha modern bir Nikon F100 kameram vardı (1996 yılında Nikon sistemine geçmiştim) ve o seyahatte bol dia çektim, dijitale henüz geçmemiştim.

Bu ziyaretimde artık çok daha tecrübeli bir fotoğrafçıydım ayrıca makinede zoom vs. var, her türlü kolaylık vardı. 2004 yılında tamamen dijitale geçmiştim ben ve çok daha tecrübeli bir fotoğrafçı olarak, artık eskiden olduğu gibi film parası sıkıntısı yok.

Hatırlıyorum o gezide çok güzel ve sistematik bir şekilde Seul’un eski mahallelerini, modern yerlerini ve bütün sarayları dolaştım, 2014’te gittiğimiz zaman da tarihi şehir Gyeongju’ya gittik, daha önce hiç gitmediğim bir yerdi, civardaki birçok şeyi görünce artık çok daha yeni ve güzel bir koleksiyon edindim.

Ama sistem değişti artık, eskiden bir konu oluştuğunda tek bir kare fotoğraf çekiyordum günümüzde arka arkaya deklanşöre basıp çok daha fazla kare çekiliyor, gittiğiniz her seyahatten 2000 fotoğraf ile geliyorsunuz.

Düşünün ki “Kore’de kaldığımız bir sene boyunca kaç fotoğrafınız vardı” diye sorduğunuzda 250 diye cevap veriyorum bugün için çok az bir sayı bu, bugünkü tecrübemle ve dijital makinelerle gitmiş olsaydım herhalde 100 bin fotoğrafla geri gelirdim orada bir sene geçirdikten sonra.

17/ Tekrar Kore'ye gittiğinizde neler hissettiniz?

Nostalji hissettim. 2002 ve 2014'te tekrar gittiğimde özellikle Seul'daki istasyonu görmek istedim çünkü orası beni her zaman çok etkilemişti, Tugayı nasıl keşfettiğimi zaten size anlattım, Seul zaten tanınacak gibi değildi, bırakın Seul'u Tokyo bile değişti. 1998'de Tokyo'ya gittiğimde zor tanıdım orayı, büyük caddeler, insanlardaki giyinme şekli, dükkanlar, o zenginlik, hiçbir şekilde eski günlere benzemiyor, 50-60 sene içinde çok büyük bir değişime uğradı Kore ve bunu bütün dünya biliyor ve takdir ediyor.

18/ Kore fotoğraflarınız sergilediğinizde nasıl tepkiler aldınız? Ne tür yorumlar aldınız?

Bu fotoğraflar sergilendiğinde herkes tabii tebrik ediyor hayatımın o döneminde Kore'ye gitme cesareti gösterdiğim için güzel şeyler söylüyorlar.

Gerçekten de bugün düşünüyorum da , o yıllarda gönüllü olmak ve böyle bir göreve çıkmak büyük cesaretti, onu bana hissettiriyorlar. Ve bana o zamandan beri fotoğraf çektiğimi söylüyorlar, yani bu işi 40 yaşından sonra öğrenmediğimi, 20 yaşından beri yani çocukken bile fotoğraf bilgim olduğunu fark ediyorlar.

Biliyorsunuz ki o dönemde çektiğim hem renkli dialar var(Slayt), hem de basılı siyah beyazlarım. Kore'de iken o laboratuvarı bastığım fotoğraflar... Güzel övgüler alıyorum.

19/ Kore deneyiminin fotoğraf serüveninizdeki yeri ve fotoğrafçılığınızın üzerindeki etkisi nedir?

Bunu şimdiye kadar anlattıklarım arasında da söyledim, orada bir yıl boyunca hem kendime hem de orduya çekim yaparak, gerçek bir fotoğrafçı olarak döndüm. Sadece fotoğraf tekniği olarak değil fotoğrafın insanlarla olan karşılıklı ilişkilerini geliştirmeyi ve de paylaşımı öğretti bana Kore.

Kore’de belki bugün ilgi ile izlenen fotoğraflar çektim çünkü bazı teknik bilgilerim vardı, alan derinliğini biliyordum güneşte ya da kapalı yerlerde makineyi nasıl ayarlayacağımı biliyordum, kadraj yapmayı biliyordum.

Bakın, fotoğrafta en önemli şey nedir biliyor musunuz? Çekilen bir karenin zamanla ne olacağını önceden anlamalı ve hissetmeli fotoğrafçı, yoksa deklanşöre bastığınız zaman her şey fotoğraf olabilir mi? Bence olamaz, o zaman sadece fotokopi oluyor, fotoğraf olması için, içinde ruhu olması lazım, işte o ruhun nerede var olduğunu ve nasıl keşfedildiğini Kore’de öğrendim ve bu önemli deneyimi ben hayatım boyunca unutmadım. Dolayısıyla çok şey borçluyum ben o Kore’de geçirdiğim bir yıla.

20/ Korelilere bir mesajınız var mı?

Biliyorsunuz savaş dönemindeki yardımlardan dolayı Koreliler Türkleri çok seviyor. Fakat Türkiye insanı da Korelileri çok seviyor. Ben de onlardan biriyim.

Burada İstanbul’da Koreli turistlerle karşılaşınca bazen onlara yanaşarak birkaç Korece ya da İngilizce birkaç kelime söylemeye çalışıyorum, sohbet ortamı oluştursa elli yıl önce orada bulunduğumu anlatıyorum, bazen telefonumdan birkaç fotoğraf gösteriyorum. Ve bunlar gene de çok ilgi ile karşılanıyor.

Benim Korelilere ve sana söylemek istediğim şu: Sevgili Shi Woon, öncelikle bu röportaj imkanı verdiğin için teşekkür ediyorum. Ayrıca yaptığın tez çalışması için de başarılar diliyorum. Biraz yardımcı olabilmişsem ne mutlu !

Yukarıda da sana söylediğim gibi eğer şansım olursa belki yakın zamanda bu tarihi fotoğraflarımın sergisini Kore’de açmak istiyorum, bu benim en büyük hayal ve arzularımdan bir tanesi, Kore’ye bir şeyler borçlu olduğunu hissediyorum. Umuyorum ki büyük bir sergi olarak belki fotoğrafları bir de bir kitapla destekleyerek ve serginin açılış gününde bir konuşma yaparak orada sizlerle paylaşmak istiyorum.

Çok teşekkürler!

İzzet Keribar

25 Kasım 2020

5. İZZET KERİBAR HAKKINDA FOTOĞRAFÇILARIN YAZILARI

Uzun bir fotoğraf serüvenine ve sanat yaşamına sahip bulunan İzzet Keribar'ın çevresinde; hem kendi jenerasyonundan hem de alt kuşaktan gelen farklı yaşlarda - nitelikli- onlarca belgesel fotoğrafçı, yönetmen, gazeteci-yazar, yapımcı, entelektüel arkadaşları yer almaktadır. Onu şahsen tanıyan bütün meslektaşlarıyla pozitif bağlarla sürekli iletişim içinde bulunan üstat, genellikle sıkı dostlarıyla fotoğraf yarışma jürilerinde yılda birkaç kere bir araya gelmektedir. Bu noktadan hareketle onu ve sanatını en yakından tanıyan dostları, araştırma kapsamında İzzet Keribar'ın sanatsal kimliğine ve Kore fotoğrafları portfolyosuna dair görüşlerini bu teze özel biçimde metne dökmüşlerdir.

5.1. Coşkun Aral'ın Yazısı

Gazeteci, savaş fotoğrafçısı, seyyah, belgesel yapımcı ve yönetmen Coşkun Aral, İzzet Keribar'ı seven sayan ve üstat ile pek çok kültürel platformda defalarca bir araya gelen kıymetli dostlarından biridir. Kendisi bu tez kapsamında; soğuk savaşın erken evreleri ve ardından Keribar ustanın fotoğrafçı yaşamına ve fotoğraf serüvenine yeni adım atmaya başladığı bu dönemde belgelediği Kore serisi'ne dair saptamalarda bulundu:

“Sanırım öncelikle 50’lerde dünyanın yaşamakta bulunduğu buhranlara, sıkıntılı meselelere kısaca göz atmakla giriş yapmakta fayda vardır diye düşünüyorum.

İkinci Dünya Savaşı’nın bitiminde atom çağının uğursuz yüzüyle insanlık tarihinde ilk kez ve büyük bir utançla karşılaştığında, bu lanetle yepyeni tekinsiz bir çağa ister istemez büyük bir adım atılmış oldu. Bu durum müttefiklerin zaferini gölgelemiş

olsa da savaş ne pahasına olursa olsun kazanıldı ve Japon İmparatorluğu'na diz çöktürüldü.

Uzun süren iç ve dış savaşlarla, açlıkla ve kıtlıkla boğuşan Çin halkı sonunda Çin Halk Cumhuriyeti'ni kurmayı başardı. Uzak Doğu'da temin edilen barış bir biçimde sağlandı ancak sular durulmamıştı.

Her ne kadar sayın Keribar'ın vatani görev için yola çıkacağı Kore'ye uğurlandığı yıl ben daha henüz dünyaya gözlerini yeni açan küçük bir bebek olsam da; 1956 yılı dünyada "kartların yeniden karıldığı" egemen güçlerin etki alanlarını, yeryüzünün sınırlarını yeniden ve zorla belirlemeye çalıştığı önemli bir yıldır.

Kore Savaşı'nı takip eden dönemde, tarihe damgasını vuran Süveyş Krizi ve Sovyetlerin Macaristan'ı işgali gibi bir hayli zor meseleler o yıl patlak veren önemli tarihi krizlerdi. Belirli doktrinlerin insanlara, toplumlara, uluslara zorla dayatıldığı ve ülkelerin resmen siyasi anlamda bir tarafı seçmek zorunda bırakıldığı oldukça çetin yıllardı ve hemen ardından da zaten Soğuk Savaş dönemi derinleşti.

NATO (Kuzey Atlantik Paketi) ABD, Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İzlanda, İtalya, Kanada, Lüksemburg, Norveç ve Portekiz'in bir araya gelmesiyle Washington'da, 4 Nisan 1949'da imzalanan anlaşmayla kuruldu ve bu tarihten itibaren Türkiye de NATO'ya katılmak için oldukça fazla istek ve çaba gösterdi.

Elbette bunun altında yatan en önemli sebeplerin başında o dönemki adıyla Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin başındaki diktatör lider Stalin'in açıkça ve pervasızca telaffuz ettiği Türkiye'den talepleri idi.

Yani Türkiye topraklarından bir bölüm ve Boğazların yönetimi hususlarındaki Sovyet hak talepleri idi. Dolayısıyla Türkiye'nin önünde acilen NATO'yla ittifak yapmak dışında pek de fazla bir seçenek yoktu.

Türkiye, Yunanistan'la birlikte 18 Şubat 1952'de NATO ittifakına dahil oldu. Ancak Türkiye'nin NATO'ya kabul edilmesinde Batı ülkeleri tarafından adeta bir tür ön şart gibi ortaya sürülen Kore Savaşı'na asker göndermeyi taahhüt etmesi ve daha sonra savaşa bizzat katılması da anahtar niteliğinde önemli bir unsurdu.

Türkiye, Kore'ye üç yılda 23 bin asker gönderdi ve yine aynı sürede 721 vatan evladını bu savaşta şehit verdi. Askeri anlamda çarpışmalar 27 Temmuz 1953 tarihinde kesilse de aradan geçen bunca süreye rağmen kağıt üzerinde resmi olarak bir barış anlaşması imzalanamadı.

Ayrıca bu savaşın en ilginç yönlerinden biri de çatışan tarafların ellerinde ve silah envanterlerinde atom bombaları bulunmasına rağmen Hiroşima ve Nagazaki deneyimlerinin ardından -ne pahasına olursa olsun- asla bir daha böylesine etik dışı yöntemlerle savaşın kazanılamayacağı ve karşılıklı restleşmelerle olası atom savaşlarının insan ırkını gezegenden sileceğinin herkes tarafından idrak edilmiş olması oldu. Ve bu noktada belki bir anlamda bir tür sağduyunun insanlık adına Kore'de kazandığı da teselli mahiyetinde söylenebilir.

Kore Savaşı öyle tuhaf bir biçimde aynı kandan aynı candan ve aynı dili konuşan iki kardeşi birbirinden adeta bıçakla ayırır gibi ortadan bölmüş ve tarafları birbirlerine hasım etmiştir ki, ben şahsen bunun ne derecede yapay ve zorlama bir ayırım olduğunu gerek Kuzey gerek Güney Kore seyahatlerimde gayet iyi gözlemlene şansı edindim.

Ve de ayrıca Kore savaşı dünya siyasetinde öylesine derin bir meseleye dönüşmüştür ki aradan geçen 70 yıl içinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin

dünya sahnesinden silinmesine, siyasi bakış açılarının ve politik doktrinlerin kökten değişikliklere uğramasına rağmen barış yönünde atılan cılız adımların sesleri anca şimdilerde yeni yeni duyulmaktadır.

Şöyle ki; daha geçen sene yani 30 Haziran 2019'da ABD Başkanı Donald Trump ve Güney Kore Cumhurbaşkanı Moon Jae-in, DMZ'de (Askerden Arındırılmış Bölgede) Kuzey Kore Başkanı Kim Jong-un ile sürpriz biçimde bir araya gelmiştir. Bu buluşmada, Kim Jong-un ve Trump el sıkışmıştır.

Kim İngilizce olarak "Seni tekrar görmek güzel, seninle bu yerde buluşmayı hiç beklemiyordum, sınırı geçen ilk ABD Başkanı sensin" demiştir. Tokalaşmanın ardından Trump, Kim ve Moon Jae-in, kısa süreliğine Kuzey ve Güney Kore'yi bölen hat üzerinde yer alan Özgürlük Evi'nde (Inter-Korean House of Freedom) mini bir toplantı gerçekleştirmiştir ve Hanoi Zirvesi'nde donmuş bulunan Yarımada'nın nükleer silahlardan arındırma görüşmelerine devam etmek için taraflar, ekipler kurmayı kabul etmiştir.

Dolayısıyla Kore Savaşı sadece dünya siyasetinde Türkiye'nin duruşunu değil Kıtaların savaştan sonraki yarım yüzyıl boyunca alacağı ekonomik, politik, askeri kararları derinden etkilemiştir.

Üstat İzzet Keribar'ın fotoğraf dolu macerasının başlarında ve de yaratıcılığının beşiğinde bu gerilimli dönem yer almaktadır.

Kendisi tarihin bu en önemli dönüm noktalarından birinde askerlik görevini yapmak için bulunduğu Kore'de sosyal belgesel anlamda olup biteni birinci elden kayıt altına almıştır. Orada bulunduğu dönemde savaş fiziksel olarak bitmesine rağmen, dökümanite ettiği karelerde savaş sonrası bir toplumun çekmekte olduğu bütün ızdıraplar açıkça görülmektedir.

Oluşturmuş bulunduğu Kore fotoğrafları klasöründe, o günlerde askeri bir fotoğrafçı olmasının bir takım avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. En büyük dezavantajı genel anlamda belirli bir ordu çalışma disiplini ve mesai saatleri çerçevesinde belgeleme işini yapmış olmasıdır.

Görsel 5.1: İzzet Keribar ve Coşkun Aral birlikte Renkli Türkiye Sergisinde³⁰, İstanbul, 2017.

Bir diğer dezavantajı ise savaşın bitiminden sonraki zaman zarfında yani statükonun sağlandığı, daha dingin ve aksiyonun görece az olduğu bir dönemde Kore’de bulunuyor olmasıdır. Avantajları ise, üstlerinin güvenini kazanmış, ilgili meraklı, sevilen ve tercih edilen bir tercüman olarak birbirinden farklı görevler alarak

³⁰HTML-23

bölgeyi gezme, askeri imkanlarla seyahat etme, coğrafyayı tanıma ve fotoğraflama şansları edinmiş olmasıdır.

Başka ilginç bir nokta da şu olabilir; İzzet Keribar'ın bu fotoğrafları kendisi dışında başka hiç bir yayın kuruluşu için, askeriye yahut herhangi bir taraf için çekmemiş olmasıdır. Dolayısıyla üzerinde herhangi bir baskı ve sorumluluk olmaksızın zamanın tanıklığını kendiliğinden misyon edinen Keribar'ın bu anlamda tarihe düştüğü notlar özellikle de bir toplumun yarım yüzyılı aşkın bir sürede nereden nereye geldiğini hatırlamak ve kendimize ciddi dersler çıkartmak için kıymetlidir.

Ayrıca Keribar'ın daha gençliğinin baharındayken içinde belgesel fotoğrafa duyduğu güçlü tutkuyu dışa vurması açısından da Kore Fotoğrafları oldukça önemlidir.

İyi ki varsınız İzzet Keribar ustamız ve iyi ki kendinize mesele edinip bu tarihi belgelemeleri yapmışsınız diyerek bitirmek isterim”.

Coşkun Aral

Aralık 2020

5.2. Merih Akoğul'un Yazısı

İstanbul Modern Fotoğraf Küratörü, fotoğraf sanatçısı, sanat eleştirmeni ve şair Merih Akoğul, yakın dostu İzzet Keribar'ın başta Eczacıbaşı yayınlarından 2015 yılında çıkarılmış bulunan “İzzet Keribar: Fotoğraf Sanatçıları Dizisi 6-Kolektif” kitabı olmak üzere; sanatçıya dair pek çok fotoğraf albümü ve fotoğraf kitabına önsöz yazmış, biyografist misyonuyla üstat hakkında derlediği önemli bilgileri çeşitli vesilelerle kağıda dökmüştür.

İzzet Keribar'ın en yakınlarındaki isimlerden olan Merih Akoğul, sergilerinin küratörlüğünü yapmış ve defalarca arşivinde çalışma fırsatı bulmuştur.

Merih Akoğul, İzzet Keribar'ın kırk yılı aşmakta bulunan fotoğraf serüveni hakkında genel bir değerlendirme yapmış ve onun fotoğraf yaşamının başlarında belgelediği Kore fotoğrafları serisinin Keribar'ın kişisel ve sanatsal kariyerindeki önemini yine bu tez çerçevesi sınırlarında bizi kırmayıp yorumlamış, düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

“Öncelikle şunu ifade etmek gerekir, üstat Keribar'ın gençlik yıllarında, doğup büyüdüğü şehir olan İstanbul'da çektiği kareler, bugünün usta fotoğrafçılarına taş çıkartacak nitelikte fotoğraflardır. Ve tabii ki askerlik hizmeti için gittiği Kore'de fotoğrafçılığını geliştirdiği, hem teknik hem de estetik yönden bilgi ve becerilerini daha ileri noktalara ulaştırdığı açıktır. Yaşam döngüsünün para kazanma ve aile geçindirme telaşlarıyla fotoğrafa verdiği uzun aradan sonra, 1980 yılından itibaren edindiği refleks makinesi ile fotoğrafa güçlü bir geri dönüş yapmış ve bugün İzzet Keribar fotoğrafı olarak anılan-tanımlanan, belirli bir stile ait fotoğraflarını –yani imzasını- oluşturmuştur.

İzzet Keribar'ın fotoğrafçılığıyla ilgili şu tespitleri yapmakta fayda vardır: Üstat dünyanın neresinde fotoğraf çekerse çeksin, Anadolu ve İstanbul fotoğraflarının onun hayatındaki yeri başkadır. Türkiye'de fotoğraf sanatının en tanınmış isimlerinin başında gelen İzzet Keribar, gerek ülkemizden, gerekse dünyanın çeşitli bölgelerinden bizlere sunduğu karelerle, farklı bir tür görsel estetiğin olgun örneklerini başarıyla fotoğraf düzlemine taşımıştır. Özellikle renkli olarak çektiği grafik değerleri oldukça yüksek fotoğraflarda, kendine özgü bir stili yıllar boyunca ısrarla devam ettirmiştir.

Keribar'ın insanların yaşamına, gelenek ve göreneklerine, ülkesinin coğrafyasına ve akıp giden yaşamın yüceliğine duyduğu saygı, fotoğraflarına da aynen bire bir yansımıştır. Kompozisyonlarındaki güçlü renk ve biçim dengesi, onun farklı zaman dilimlerinde çektiği fotoğrafların bir bütünlük içinde algılanmasını sağlamaktadır.

Oldukça üretken ve çalışkan bir fotoğrafçı olan İzzet Keribar, açtığı sergiler, gerçekleştirdiği dia gösterileri ve yaptığı kitaplarla izleyicileriyle sürekli temasını korur bir halde, dünyanın tüm manzara ve günlük akışını fotoğrafları üzerinden iletme her daim gönüllü olmuştur. 30 yıl önce yahut bugün çekmiş olduğu tüm fotoğraflar belirli bir bakış bütünlüğü ve uyum içinde yan yana durmaktadır.

İzzet Keribar oldukça titiz bir fotoğrafçıdır. Fotoğraflarında ne tek bir eksik, ne de fazla herhangi bir öge görebilirsiniz, oldukça güçlü kompozisyonlardır bu fotoğraflar ve daha ilk bakışta farkları anlaşılır. İlk planda biçim kendine çeker Keribar fotoğrafında, ardından renk vurgusu algılanır ve yitip giden yaşamın özenle saptanıp, unutulmaz anlara dönüştüğü idrak edilir fotoğraflarında.

Hayata, doğaya ve insanlara verdiği değer, İzzet Keribar'ın fotografik yaklaşımının en belirgin özelliğidir. Yaşama ve insanlara saygısıyla adından daima söz ettirir ve kendisine en çok yakışan tanımlamayla o bir “beyefendi”dir. Keribar'ın pozitif enerjisini görenler kendilerini büyük bir rahatlıkla onun objektifi önünde poz verirken bulur. Fotoğraflarını çekerken, objektifini doğrulttuğu herhangi bir kişiye kompozisyonunun bir parçası gibi değil, kıymetli bir varlık, hatta onun herhangi bir yakınıymış gibi nezaketle davranır ve fotoğrafında hiçbir şey asla şans eseri değildir. Akmakta olan yaşamın en doğru açılarıyla ve dikkatle seçilmiş noktalarında -en doğru anlarında- daima deklanşöründedir parmağı.

Pozitif olan anların ve insan yüreğine iyi gelecek konuların fotoğraf üzerinden izleyicilerle buluşmasına aracı olmaktır yaşam felsefesi. İzzet Keribar, 40 yıla yakın bir süredir dünyanın dört bir yanını büyük bir coşku ve özenle fotoğraflamış, unutulmaz karelere imza atmıştır. Adeta kendi kendine vermiş olduğu bu yılmaz görevi, sonsuz bir sabır ve alçak gönüllülükle, adanmışlık ve hizmet duygusu içinde icra etmektedir.

Bir de kendisinin en önemli özelliği, çektiği fotoğraflara oldukça kısa bir sürede ulaşabileceği zengin bir arşivinin hazırda bulunuyor olmasıdır ki bu iş için de yıllardır başlı başına emek ve zaman harcamaktadır. Dolayısıyla İzzet Keribar'ın zengin arşivi, sadece Türkiye'yi değil başta Uzak Doğu olmak üzere tüm dünyanın önemli coğrafyalarını, şehirlerini ve portrelerini içerir. Bu fotoğraflar, Türkiye'nin ve pek çok dünya metropolünün özellikle 1980'lerden sonra geçirdiği hızlı değişimin izlerini taşıması nedeniyle de, geleceğe dair arşiv değeri taşıyan belgeler olarak paha biçilemez değerdedir.

Son olarak kariyerinin başlangıcına tekrar dönersek, Keribar 1956 yılının Nisan ayında, henüz 20 yaşındayken, görevli olarak bir seneliğine Kore'ye gitmiş ve önce yedek subay tercümanlık, sonra da alayın fotoğrafçılığını yaparak hayatının 14 ayını Kore'de geçirmiştir. Görev yaptığı yer, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kore Savaşı'nın başlangıcından beri orada bulunan 7. Değiştirme Birliği olmuştur. Keribar 1956 yılında gittiği Kore'de, savaş biteli üç yıl olmasına rağmen, müthiş bir açlık ve kıtlığa tanık olmuştur. İnsanlar umutsuzdur, hırsızlık ve gasp ise yaygındır.

Keribar, Kore'deki çarpıcı fotoğraflarını bazen bağlı olduğu birlik içinde, bazen de yakın bölgelere yaptığı dış görevlendirmeler esnasında çekme fırsatlarını bulmuştur. İstanbul'da genç yaşlarından itibaren kazandığı temel fotoğraf deneyimlerini, Leica marka makinesi sayesinde, on dört aylık bir sürece yaymış biçimde Seul ve Kore manzaralarını olağanüstü bir duyarlılıkla kayıt altına almıştır. Birliğin komutanı Tuğgeneral Cemil Uluçevik'in tercümanı olmanın yanı sıra, görevini adeta yaveri gibi icra ederek Kore'nin pek çok yerine ziyaretlerde bulunma şansına sahip olmuştur.

İzzet Keribar maaşını o dönem PX olarak adlandırılan, Amerikan Birliği'nin askeri satış mağazalarından fotoğraf makinesi lensleri, dia pozitif ve siyah beyaz filmler satın almak için harcamıştır. Bu sayede de tanık olduğu anları hem renkli, hem de siyah beyaz olarak belgeleyebilmeyi başaramıştır. Bu fotoğraflar, günümüzde

hem tarih, hem de o coğrafyayı, o günlerde belgeleme açısından büyük değer taşımaktadır.

İzzet Keribar, Kore’de fotoğraf çekerek hem deneyimlerini artırmış, hem de tekniğini geliştirmiştir. Sosyal belgesel türdeki ilk çalışmaları olan bu fotoğraf serisi için Kore onun hayatında, adeta sıra dışı bir plato işlevi görmüştür. Türkiye’ye döndüğü 1957’nin Temmuz ayına kadar çocuklar, yaşlılar, çalışan kadınlar ve yıkıntılar içindeki hüzünlü bir başkent olan Seul’un farklı mevsimlerdeki manzaralarını, yoksul insanlarını, öğrencileri ve satıcılarını ama en önemlisi orada görev yapan Türk askerlerini titizlikle belgelemiştir.

Görsel 5.2: Soldan sağa doğru: Bülent Eczacıbaşı, İzzet Keribar, Merih Akoğul. Merih Akoğul küratörlüğünde “Fotoğrafın Doğası” adlı sergide,³¹ İstanbul, 2019.

İster Kore fotoğrafları olsun ister İstanbul fotoğrafları, fotoğraf aracılığıyla durdurulan her an, değişimin ve devinim içindeki tarihin bir parçası olmaya her daim

³¹HTML-24

mevillidir. Kentsel yağmaya uğrayan pastoral manzaralar, yıkılan mahalleler, asfaltlanan sokaklar, kesilen ağaçlar, belki bir daha ancak dönem canlandırmalarında görülebilecek özgün portreler Keribar’ın arşivinde birer görüntü olmalarının ötesinde aynı zamanda da geçmişi bize tüm gerçeği ve detayları ile güçlü biçimde hatırlatan, kıymeti asla tartışılmaz güçlü belgesel çalışmalardır. Bu fotoğraflar aynı zamanda, sosyolojik açıdan da birer saha çalışması olma özelliği gösterir. Onun zengin arşivi, gelecek jenerasyonlar için her daim eşsiz bir hazine olma niteliğindedir.”

Merih Akoğul

Aralık 2020

5.3. Murat GÜR’ün Yazısı

Türkiye Fotoğraf Vakfı Direktörü Murat Gür, usta fotoğraf sanatçısı İzzet Keribar’ın portfolyosundan seçtiği yaklaşık 80 adet fotoğrafı 23 Şubat – 22 Mart 2019 tarihleri arasında “Doğudan Gelen Işık” isimli sergiyle sanat severlerle buluşturmuş ve yine aynı adlı fotoğraf kataloğunu Türkiye Fotoğraf Vakfı Yayınları’ndan çıkartmıştır.

Aynı zamanda İzzet Keribar’ı yakından tanıyan, sergisinin küratörlüğünü yapmış ve arşivini inceleme fırsatı bulmuş olan Murat Gür’e, İzzet Keribar’ın genç yaşlarında vatani görevini yapmakta bulunduğu dönemde belgelediği Kore fotoğraflarının Keribar’ın kendi kişisel ve sanatsal kariyerindeki önemini bu tez çerçevesi kapsamında sordüğümüzda, Murat Gür’ün düşünce ve yorumları şu şekilde olmuştur:

Türkiye Fotoğraf Vakfı’nın evvelki yılın başlarında gerçekleştirdiği ilk ve en önemli organizasyon, ülkemizin yetiştirdiği müstesna sanatçılardan fotoğraf duayeni

İzzet Keribar'ın “Doğu'dan Gelen Işık” adlı sergisi ve sergiye dair yayınlanan kataloğu olmuştur.

İzzet Keribar'ı yapıtlarıyla birlikte Türkiye Fotoğraf Vakfı'nda şahsen ağırlamak ve sergi kataloğunu yayınlamak bizler için büyük bir onur olmuştur. Türk fotoğraf dünyasının en önemli isimlerinden üstat İzzet Keribar'ın onu tanıyan herkes tarafından bilinen çok yönlü kişiliği, estetik-kültürel birikimini fotoğrafa aktarmadaki güçlü ve maharetli yönleriyle varlığını zamanın tanığı kılan önemli bir sanatçımızdır. Kendisiyle yıllara dayanan tanışıklığımızdan ötürü rahatlıkla ifade edebilirim ki, sevgili İzzet Keribar ustamız sadece gerçekleştirdiği projelerle değil, aynı zamanda çalışma disiplini, sanatçı duruşu ve kendini her daim öğrenmeye, paylaşmaya, güncel tutmaya adanmasıyla tam bir fotoğraf gönüllüsüdür.

80'li yıllarda dia gösterileri yaparak dünyanın dört bir köşesini biz Türk fotoğrafçılarına tanıtan ve fotoğraf severlere “nerelerde ne tür belgelemeler yapılır?”ın kapılarını aralayan üstat İzzet Keribar, sadece fotoğrafçılığı ile değil, güzel sanatların birçok kardeş branşına olan yakınlığı ile de bizler için her daim referans olmaya devam etmektedir. Güne piyanosu başında başladığında, yahut kendisinden ıslıkla bir Bach partitası dinlediğimizde şaşırmanın gerekenden önemli bir ustadır Sayın Keribar.

Bizlere Asya gibi mesafe olarak Türkiye'ye uzak coğrafyaların bile, aslında kültürel anlamda ne denli yakın olduğunu defalarca fotoğraflarıyla hatırlatan, o an içinde bulunduğu kültürel kimliklerle samimi bir bağ kuran ve inanılmaz öyküleri bize maharetle aktaran İzzet Keribar hocamız; herkesin uyuduğu saatlerde sokakları adım adım turlar ve geceleri “artık fotoğraf fotoğraf bitti!” diyenlere inat, makinesinin ekranından yakaladığı inanılmaz kareleri ve yaptığı harika kadrajları ertesi sabah çevresindekilere gösterdiğinde *-giriştiği bu eşsiz çaba-* ve yakaladığı estetiğin somut başyapıtlarına büyük bir keyifle tanık olursunuz. Yarım asrı aşan bir birikimle, doğru zamanda doğru yerde, fotoğrafın tam kalbindedir her zaman.

“Doğu’dan Gelen Işık” adlı geçen yılki sergisiyle dünyanın farklı coğrafyalarından derlediği özellikle de Asya halklarının kadim kültürlerine dair yakaladığı, en güzel kareler ile; belgesel anlamda önemli izler bırakmış kıymetli bir sanatçımızdır. Asya iklimlerinden, renkli coğrafyalardan, uzun çalışmalar sonrasında elde ettiği kareleri bizlerle paylaşan üstat Keribar’ın fotoğraf kariyerinde Kore Savaşı’nı müteakiben askerlik görevi ile bulunmuş olduğu ve şu günkü Güney Kore’nin *-onun genç yaşında oluşmakta bulunan sanatçı kimliğine-* kattıkları elbette oldukça fazladır.

Görsel 5.3: Soldan sağa: ön grupta yer alanlar: Murat Gür, İbrahim Zaman, İzzet Keribar, Prof. Ozan Bilgiseren, Merih Akoğul. Tanın Helvacı hep birlikte Z FotoFest sergilerinin birinde, Zeytinburnu, İstanbul, Ocak 2019.

Her ne kadar aradan geçen süreçte fotoğraf teknolojileri doğal olarak değişse de fotoğraf çekme prensipleri yöntem olarak pek de değişmemektedir.

Doğru anda, tam olarak doğru noktada bulunmak, ışığı efektif biçimde kullanmak, doğru perspektifi sağlamada ve konuyu en güçlü biçimiyle tasvir etmede en uygun objektifi seçmek, yerel adetlere ve beşeri kurallara uyarak insanları kırmadan

üzmeden fotoğrafın ana konusu ve unsuru olan insana saygı göstermek... İşte bütün bunların erken yaşlarda öğrenilmesi ve pratik edilmesi bir fotoğrafçının kendinden emin biçimde “kendine ve yaptığı işe güvenerek” çekim yapmasını sağlayan en güçlü ve en temel kavramlardır.

Günümüzde fotoğraf eğitimi yaygınlaşmış ve dijitalleşme sayesinde fotoğraf sanatı ve fotoğrafçılık popüler olmuştur ancak 1950’lerin ortasında klasik anlamda fotoğrafçılık yapmanın zorlukları unutulmamalıdır. O yıllarda bu tür hobilere sahip olmak oldukça fazla bilgi birikimi, deneyim, teknik alt yapı-malzeme ve donanım, dolayısıyla da ekonomi gerektirmektedir. Bütün bunlara sahip olmanın ötesinde ve fotoğraf çekme işlemlerinden sonra görüntü geliştirme süreçlerine hakim olmak pek de fazla kişiye nasip olacak bir şey değildir.

Doğuştan gelen yetenekle, merakla ve tutkuyla hobisini ve dünyayı belgeleme heveslerini yaşamının ileri yıllarında profesyonel bir kariyere dönüştüren üstat İzzet Keribar’ın içindeki fotoğraf çekme aşkı, belgeleme arzusu aradan geçen on yıllara rağmen asla ve kat’â azalmamıştır. Dolayısıyla İzzet Keribar’ın fotoğraflarının gözlerden fazlasına hitap ettiğini düşünmemiz de boşuna değildir.

“Doğrudan Fotoğraf” ekolünün en güzel örneklerini bizlerle paylaşan, farklı disiplinlerdeki sanat kollarını yakından takip ederek Türk fotoğraf sanatına yenilikler armağan eden İzzet Keribar ustamız, sanatsal aurasının ötesinde mütevazı ve her daim yardımsever kişiliği ile ülkemizde fotoğrafın en önde gelen referanslarındandır.

Aralık 2020

Murat GÜR

Türkiye Fotoğraf Vakfı Direktörü

Görsel 5.4: İzzet Keribar'ın “Doğu’dan Gelen Işık” sergisinden Petra’da çektiği eşsiz bir fotoğraf, Ürdün, 2005.³²

³²Bu fotoğrafla ilgili danışmanım Prof. Ozan Bilgisiren’den edindiğim hikayeyi de aktarmak isterim ki o da bunu zamanında rahmetli Prof. Sabit Kalfagil’den bizzat dinlemiş: Coğrafi konumu sebebiyle yılın sadece tek bir ayında ve yalnızca iki üç gün kadar verimli güneş ışığı alan UNESCO dünya mirası ve arkeolojik sit alanı Petra’yı fotoğraflamak için orada bulunan Sabit hoca, belirli bir açıyı yakalamak için oldukça zahmetli merdiven basamaklarını, terler içinde tırmanırken bu uzun yolun ortasında çekimini tamamlamış, merdivenlerden inip dönüşü geçmiş İzzet Keribar’a rastlar. Birbirinden habersiz iki yakın dost ve Türkiye’nin iki usta fotoğrafçısı o özel günde dünyanın bir köşesinde böylece karşılaşır.

6. SONUÇ

Yapılan araştırmalar, röportajlar, biyografilere ilaveten okunan internet haberleri ve bu tez için önemli ustaların kaleme aldıkları yazılar ışığında üstat İzzet Keribar hakkında özetlenebilecek şu sonuçlara varılmıştır:

İzzet Keribar sanat serüvenine oldukça erken sayılacak bir yaşta İstanbul'da başlamıştır. 1950'li yıllarda fotoğraf çekmek yalnızca varlıklı olmakla başarılabilecek bir durum değildir. Elbette ki o yıllarda fotoğraf çekmek ciddi bir ekonomik güç gerektirmektedir ve Keribar'lar bu duruma haiz bir ailedir.

Ancak kendisinin henüz daha on altı yaşlarında göstermiş bulunduğu bireysel çabalar ve belgelemeye duyduğu katıksız heves; fotoğraf sanatına daha adım attığı ilk karelerinden itibaren açıkça görülebilmekte, tarif edilebilmektedir.

Keza 50'li yılların görüntüleme teknolojisinin düşüklüğü kadar fotoğrafçıların bizzat bireysel gayretleriyle mesleki anlamda kendi kendilerini yetiştirmeleri de hiç kolay değildi. Fotoğraf sanatı ve fotoğrafçılık teknikleri hakkında bilgi edinmenin de o dönemlerde Türkiye'de oldukça iptidai imkanlarla gerçekleştiğı unutulmamalıdır.

Bu dönemin ardından kuvvetli İngilizcesi sayesinde Kore Savaşı sonrasında Kore'ye gitmeyi tereddütsüz bir gönüllülükle kabul eden Teğmen İzzet Keribar, herhangi bir tarafın yaptırım yahut yönlendirmesiyle değil, tamamen içinde hissettiğı ve belgeleme karşı duyduğu sonsuz tutkuyla, yanına bulundurduğu fotoğraf makinesi ekipmanlarıyla başından sonuna kadar Kore Savaş sonrası macerasını, Kore'ye dair kişisel-görsel notlarını kendi kendine fotoğraflar ve özenle oluşturur.

Bu görsel notların arasında uzun gemi yolculukları, Kore'ye varış, itikal, Türk Tugayı'nda günlük rutinler, yakılmış yıkılmış hüznü bir ülke, diz boyu fakirlik,

köylerdeki sıradan yaşama karşın köy hayatından sıra dışı karakteristik Kore portreleri ve bunun haricinde toparlanmaya çalışan Seul kenti görülebilir.

Ayrıca, Türkiye desteği ve himayesiyle Kore’de kurulan Türk ilk okulları ve kimi diplomatik-askeri faaliyetler de aynı seri içinde yer almaktadır.

İzzet Keribar’ın özellikle renkli slayt filmlere aktarmış olduğu anlara dair belki de zihinsel bir kurmaca yaparak açıklamada bulunmak gerekilirse:

1974 Kıbrıs Barış Harekatından sonraki yıllarda bir BM Barış gücü içindeki bir Koreli askerin gözünden adadaki Türklerin durumu ve dönemin tespiti gibi bir karşı örnek verilebilir. Nasıl ki, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı’na ait toplumun belleğinde bilindik görseller mevcut olmasına rağmen, kimi zaman günümüz internet iletişim yoğunluğu sayesinde birden bire –*aniden hiç bilinmedik*- fotoğraflar ortaya çıktığında toplum bu görsellere büyük bir şaşkınlıkla bakmaktaysa, aynı durum biz Koreliler için İzzet Keribar’ın Kore fotoğraf serilerine bakarken de geçerlidir.

İzzet Keribar’ın kendini 7/24 tamamen belgelemeye verememesindeki en büyük etken onun zorunlu olarak orduda görev yapıyor olmasıdır. Her ne kadar karargah dışında geçirdiği zamanlara ait fotoğraf kareleri bol miktarda çekmiş olmasına rağmen, kuvvetle muhtemelen bir yerden bir yere görevli olarak gitmenin kısıtlayıcı durumundan olsa gerek “anlık” kareler dışında belirli bir bakış ve katı bir foto takip disipliniyle çekilmiş karelerin noksanlığı kısmen hissedilmektedir.

Öte yandan tüm Kore fotoğrafları serisi tarihsel açıdan ve sosyal belgeleme adına vurucu notlar içeren paha biçilmez görsellerdir. Bir diğer olumsuz durum, aradan geçen sürede Kore fotoğrafları serisi içerisinden kaybolan negatifler ve slaytlardır ki keza İzzet Keribar oldukça iyi bir arşivcidir. Bu talihsiz durumlara karşın yine de elde kalan nitelikli kareler; savaş sonrası Kore’ye dair güçlü ve duygusal sözler söylemektedir.

Aynı zamanda İzzet Keribar'ın yıllar sonra Uzak Doğu'ya defalarca seyahat etmesini ve on binlerce kare fotoğraf çekmesini sağlayacak iki büyük tutkunun da ekilmiş bulunan tohumlarını, zaman filizlendirecektir: Fotoğraf çekmek ve seyahat etmek.

İzzet Keribar Türkiye Fotoğraf Vakfı Yayınları Kataloğuna 2019'da Vakıfta açılan sergisi için düştüğü notlar şöyledir:

“Arşivimde, bu projede kullanılabilecek ışığın doğduğu yer olan Asya ülkelerinin birçok fotoğrafı bulunuyordu... Türkiye'nin hemen doğusundaki ülkelere başlayıp Uzak Doğu'ya kadar uzanan oldukça geniş bir coğrafyanın izi sürülerek yapıldı. Böylece “Doğu'dan Gelen Işık” kitap ve sergi fotoğrafları, sadece Asya kıtasından seçildi. Yıllar boyunca birçok geziye katılarak biriktirdiğim Asya ülkeleri fotoğraflarımın farklı örnekleri, bu proje sayesinde gün ışığına çıkacak.”³³

Kore'den Türkiye'ye dönüşünde aradan geçen yıllar sonunda fotoğraf hobisini bu defa güçlü bir biçimde profesyonelliğe döken üstat aslında, belki bir miktar üstünü örttüğü tutkularını yeniden canlandırmayı başarmıştır. Tüm bunların kökeninde fotoğraf pratiğini bilmek, kendi kendine fotoğraf sürecinin mekanik ve insani ilişki boyutlarına hakim olmak, fotoğrafı tutkuyla sevmek bulunmaktadır. Ve Kore deneyiminin ona genç yaşında kazandırdıkları tecrübeler yabana atılamaz.

Acaba İzzet Keribar, fotoğraf kariyerine uzunca bir ara vermek yerine sanatına ısrarla devam etseydi, bugün şu anda bulunduğu yerin de ötesinde bambaşka sanatsal bir kişilik olur muydu? Tabi o vakitlerde Türkiye'deki belgesel fotoğraf alanlarının mesleki açıdan son derece sınırlı kalıyor olmasının da bu soruyla dolaylı bir ilişkisi bulunabilir.

³³İZZET KERİBAR. KATALOG 2019/01.

Yine de İzzet Keribar 50'lerin sonunda, eğer yeterli yönelim ve şansa sahip olsaydı belki de merhum Ara Güler gibi Magnum çizgisinde uluslararası belgesel ustalarının arasında olacağını düşünmek de mantıksız bir hayal olmamalı.

Yakın dönemlerde dünya tarihindeki savaş bölgelerinde dijital teknoloji sayesinde savaş sonrasında fotoğraf çeken askerlere dair saptanmış görselleri görmek şu gün için bizlere pek de şaşırtıcı gelmemekte, ancak bundan tam 67 yıl önce *-maddi manevi bin bir türlü yükün altına girerek-* kendisine bir tür görsel ödevmiş gibi bu sorumluluğu yüklemiş bulunan İzzet Keribar üstadın da hakkı asla ödenmez.

İzzet Keribar'ın Türk Fotoğrafında bugün bulunduğu merteye en üsttedir ve kendi jenerasyonunun zirvesindeki yalnızca bir kaç isminden biridir.

Bulunduğu jürilerde ortama kattığı, kazandırdığı “tarafsızlık” hissi güçlüdür. Katıldığı panel ve söyleşilerdeki tutarlı yaklaşımı, alçak gönüllü ve paylaşımcı tavırları, mütevazı kişiliği onun bilgeliğinin yansımalarıdır.

Belki şöyle de düşünülebilir: İzzet Keribar bu fotoğrafları asla çekmeyebilir ya da sadece asker arkadaşlarının günümüzün değimiyle selfie tarzını andıran biçimde portrelerini de çekebilirdi ki bu tür fotoğrafları da muhtemelen arkadaşlarını kırmamak adına çokça çekmiştir ve bu türden bir fotoğraflama pek çokları için yeterli de olabilirdi.

Ama bu araştırmada da görüldüğü ve okunduğu üzere: Onun gibi belirli bir bakış açısıyla, farkındalık bilinci ve sorunlulukla fotoğrafa sarılan birine rastlamak pek de kolay değildir. Dolayısıyla üstat İzzet Keribar bütün zamanlarda gelecek kuşaklar için her daim ilham verici belgesel tarzın öncü bir sanatçı olarak kalacaktır.

Ve ben Türkiye’de fotoğraf eğitimimi tamamlayan Koreli bir birey olarak değerli büyüğüm İzzet Keribar’ın ve de Türklerin Kore için önemini bu vesileyle bir defa daha aktarabildiysem ne mutlu bana.

Shi Woon Choi

Ocak 2021

Görsel 6.1: Kore’de kullandığı kamerasıyla İzzet Keribar, İstanbul, 2020.

7. KAYNAKLAR

Elektronik Kaynaklar

HTML-1 (2019), https://tr.wikipedia.org/wiki/Co%C4%9Frafya_kaderdir

HTML-2 (2018), <https://www.milliyet.com.tr/kore-savasi-nedenleri-nedir--kore-savasi-na-turkiye-neden-katildi--molatik-8851/>

HTML-3 (2020), https://tr.wikipedia.org/wiki/Kore%27de_Katliam

HTML-4 (2020), <https://www.sparknotes.com/history/american/koreanwar/timeline>

HTML-5 (2018), <https://www.milliyet.com.tr/kore-savasi-nedenleri-nedir--kore-savasi-na-turkiye-neden-katildi--molatik-8851/>

HTML-6 (2018), <https://www.milliyet.com.tr/kore-savasi-nedenleri-nedir--kore-savasi-na-turkiye-neden-katildi--molatik-8851/>

HTML-7 (2006), https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Korean_war_1950-1953.gif

HTML-8 (2018), <https://www.milliyet.com.tr/kore-savasi-nedenleri-nedir--kore-savasi-na-turkiye-neden-katildi--molatik-8851/>

HTML-9 (2018), <https://www.milliyet.com.tr/kore-savasi-nedenleri-nedir--kore-savasi-na-turkiye-neden-katildi--molatik-8851/>

HTML-10 (2018), <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/turkiyenin-kore-savasindaki-yardimi-olmasaydi-guney-kore-olmazdi/1214293>

HTML-11 (2019), <https://www.sabah.com.tr/pazar/2019/01/20/fotografi-korede-askerlik-yaparken-ogrendim>

HTML-12 (2019), <https://www.sabah.com.tr/pazar/2019/01/20/fotografi-korede-askerlik-yaparken-ogrendim>

HTML-13 (2019), <https://www.sabah.com.tr/galeri/kultursanat/fotografi-korede-askerlik-yaparken-ogrendim/9>

HTML-14 (2018), <https://www.yenisafak.com/foto-galeri/hayat/izzet-keribar-gozunden-eski-istanbul-2032638?page=17>

HTML-15 (2019),
[https://en.wikipedia.org/wiki/USS_General_R._M._Blatchford_\(AP-153\)](https://en.wikipedia.org/wiki/USS_General_R._M._Blatchford_(AP-153))

HTML-16 (2019), <https://www.sabah.com.tr/galeri/kultursanat/fotografi-korede-askerlik-yaparken-ogrendim/9>

HTML-17 (2019), [https://tr.wikipedia.org/wiki/Ayla_\(film\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Ayla_(film))

HTML-18 [https://en.wikipedia.org/wiki/USS_General_R._M._Blatchford_\(AP-153\)](https://en.wikipedia.org/wiki/USS_General_R._M._Blatchford_(AP-153))

HTML-19 (2019), <https://www.pendiklitv.com/fotograf-sanatcisi-izzet-keribarin-fotograflari-pendikte-sergilenecek/>

HTML-20 (2019), <https://www.star.com.tr/kultur-sanat/akdamar-londrada-haber-1498185/>

HTML-21 (2017), https://www.fmv.edu.tr/tr/haberler/izzet-keribar-renkli-turkiye-kitap-tanitimi_1

HTML-22 (2019)

[https://en.wikipedia.org/wiki/USS_General_R._M._Blatchford_\(AP-153\)](https://en.wikipedia.org/wiki/USS_General_R._M._Blatchford_(AP-153))

HTML-23 (2017), https://www.fmv.edu.tr/tr/haberler/izzet-keribar-renkli-turkiye-kitap-tanitimi_1

HTML-24 (2019), <http://qualitydergisi.com/Haberi/139643/artweeks-akaretler-ongosterimi-yapildi#/0>

Kitap

SEZGİN, Rahime (2012), “Öteki ya da değil ne fark eder”, **Doğan Kitap**.

DENİZLİ, Ali (2010), “Kore Savaşındaki Kunuri Kahramanları”, **Turhan Kitabevi**.

Katalog

KERİBAR, İzzet (Ocak, 2019), Katalog No: 2019/01, Fotoğraf Vakfı Yayınları, Türkiye

8. ÖZGEÇMİŞ

İlk orta lise öğrenimini Seul'da tamamladı. 1992-1994 yıllarında Bucheon yüksekokulu Bilgisayar mühendislik eğitimini tamamladı. 1998-2006 yıllarında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fotoğraf bölümü (Lisans), 2014-2021 yıllarında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Fotoğraf Bölümü, Yüksek Lisans eğitimini tamamladı.

1999 yılından itibaren çeşitli Kore televizyon yayın kuruluşlarının Türkiye lokal koordinatör ve kameraman olarak görev yapmaktadır. Türkiye'yi Kore'ye tanıtmak amaçlı 100'a yakın kültür-turizm belgeseli ve haber programının yapımında görev aldı.

Türkiye-Kore arasında Serbest Ticaret Anlaşması töreni ve tören sonrasındaki protokolde çevirmenlik yaptı. Bunun dışında çok sayıda devlet adamları, işadamlarının Türkiye'deki toplantı ve ziyaretinde çevirmenlik yaptı. 2015 yılında Kore'de açılan Türk film günleri festivali için Türk filmleri Korece'ye çevirdi. 2015 yılında yayınlanan 'Kapadokya' adlı kültür-turizm kitabını Korece'ye çevirdi. Büyük etkinlik veya lansmanlarda sunuculuk veya çevirmenlik yaptı. Kore'nin önemli ressam, yazar, gezgin, gazetecilerin Türkiye ziyaretinde eşlik etti.

Sergiler

Dijital Obskura - MSGSÜ Fotoğraf Bölümü Öğrencileri Grup Sergisi

TÜYAP ARTİST 2014

24. Uluslararası İstanbul Sanat Fuarı 8-16 Kasım 2014

TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi-Büyükçekmece